

Federalisme i consulta

ARTICLES (2010-2013)

MIQUEL ICETA

Nota prèvia

Aquest llibre autoeditat de distribució gratuïta conté articles meus publicats des de l'any 2010 a finals de l'any 2013. Són articles en els que explico el meu compromís federalista al fil dels problemes causats per la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya referendat l'any 2006, l'evolució recent de la situació política catalana, el procés sobiranista i el camí cap a una consulta en la que els ciutadans i ciutadanes de Catalunya puguin decidir sobre el futur de l'autogovern.

La il·lustració de la portada és una vinyeta de l'*Auca del noi català, antifeixista i humà*, de Josep Obiols, reproduïda en un cartell editat pel PSC amb motiu de la Diada de l'Onze de Setembre de 1982, a la que s'ha aplicat un filtre de color sèpia.

Després de la Sentència,

REVISTA “ACTIVITAT PARLAMENTÀRIA”, SETEMBRE 2010

La proximitat de les eleccions al Parlament de Catalunya i també les diferències de fons pel que fa als projectes nacionals dels partits amb representació parlamentària, no ens permeten en aquests moments donar la resposta contundent, unitària i completa que mereix la sentència del Tribunal Constitucional sobre el recurs presentat pel Partit Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya, ratificat en referèndum pels ciutadans i ciutadanes del nostre país. Un problema tan greu no se soluciona amb un ple del Parlament, una resolució concreta, ni es resol en un en una dia, una setmana o un mes.

Precisament per això cal valorar molt positivament la tasca desenvolupada pel president de la Generalitat des del moment en que es va conèixer que el Tribunal Constitucional havia dictat sentència fins avui; una tasca que inclou la seva declaració institucional; un esforç de lectura conjunta de la sentència a través de l'Informe dels experts; una crida a partits, sindicats i associacions a convocar una manifestació unitària que pogués anar encapçalada per les institucions del país i presidida per la senyera de tots -com així va ser, afortunadament-; la seva intervenció en el debat parlamentari sobre la sentència; la proposta de resolució que hi va plantejar i que va ser votada de forma àmpliament majoritària, i la reunió amb el President del Govern d'Espanya celebrada a finals de juliol. Crec que la resposta del president Montilla ha estat clara, digna i ferma.

El president Montilla va afirmar des del primer moment que rebutjava el contingut de la sentència, tot i que, lògicament, com a persona respectuosa de l'Estat de dret i de les institucions en què s'organitza, manifestava la seva disposició a acatar-la. Acatar no

vol dir necessàriament compartir. En democràcia existeix també el dret a dissentir de les sentències i aquest és un dret que cal exercir amb contundència quan es tracta de sentències dictades per tribunals en una situació tan anòmala com la de l'actual Tribunal Constitucional espanyol.

El grup parlamentari Socialistes-Ciutadans pel canvi ja havia fixat quina seria la seva posició quan hi hagués sentència, en una data tan llunyana com el 28 de març de 2007, quan des de la tribuna del Parlament i com a portaveu del meu grup vaig afirmar:

“L'Estat de dret, la legalitat i la política democràtica ens donen instruments per recuperar els elements que una eventual sentència desfavorable ens pogués fer perdre, perquè encara que el Tribunal Constitucional no ens donés la raó, nosaltres no perdriem les nostres raons, però només podem fer-les prevaler des del respecte a les institucions i a la llei. Sense trencar la baralla, per responsabilitat, per convicció, per interès, perquè no volem una fractura entre catalans, i tampoc una fractura entre catalans i la resta dels espanyols”.

Aquesta frase, pronunciada des de la tribuna del Parlament el 28 de març de 2007, la subscric avui fil per randa. Per nosaltres l'Estatut no és mort, ni està ferit de mort, ni el camí del pacte constitucional del 1978 ha caducat, ni s'ha d'abandonar aquest rumb. No serà aquesta sentència la que ens faci canviar de conviccions ni de bandera. No a nosaltres.

De les primeres anàlisis que tenim de la sentència, sembla deduir-se que no haurem de retornar cap nova competència transferida, que no haurem de revisar l'acord de finançament, que no haurem de modificar el nostre model escolar basat en la utilització del català com a llengua vehicular, que els nostres símbols nacionals seguiran sent qualificats de símbols nacionals, i que TV3 i Catalunya Ràdio podran seguir emetent íntegrament en català. Ho dic per desmentir aquells que proclamen a tort i dret que l'Estatut està mort, per desmentir els que creuen que tot se n'ha anat en orris, i els crido, això sí, al combat per recuperar allò que s'ha malmès. Perquè coses importants s'han malmès. Algunes materials, d'altres en el terreny dels sentiments. També en el terreny de la confiança i el respecte entre els pobles d'Espanya.

No s'ha d'oblidar en cap moment que la sentència ha anul·lat completament un article de l'Estatut, n'ha mutilat tretze més i n'interpreta 27 més de manera restrictiva, que la sentència debilita de forma significativa la funció constitucional de l'Estatut, que oblidada que és fruit d'un pacte polític entre la Generalitat i l'Estat, i que està carregada de prevencions injustificades i injustificables. I cal denunciar-ho amb contundència.

Crec que la principal crítica a aquesta sentència és precisament que s'hagi produït. Molts ciutadans no entenen com s'ha pogut canviar així com així una llei tan laboriosament elaborada i que finalment va ser sotmesa a referèndum. És el xoc de legitimitats de que hem alertat des de l'aprovació en referèndum del text estatutari.

Precisament per això estem profundament indignats amb aquesta sentència i el tribunal que l'ha emès. No ho hauria d'haver fet per respecte a un acord entre el Parlament de Catalunya i el Congrés dels Diputats i el Senat, per respecte a la majoria absoluta de les Corts Generals que el van aprovar i per respecte als ciutadans i ciutadanes de Catalunya que van ratificar en referèndum l'Estatut.

El Tribunal Constitucional no hauria d'haver dictat sentència per respecte a la vigència plena i normal de l'Estatut al llarg de quatre anys, al llarg dels quals ha estat objecte d'un intens desenvolupament normatiu, amb l'aprovació d'una cinquantena de lleis -només una d'elles recorreguda davant del Tribunal Constitucional-, amb una bona colla de noves competències ja transferides a la Generalitat (incloent-hi la inspecció de treball, la gestió del servei de rodalies o l'expedició del primer permís de treball als treballadors immigrants) i amb un nou model de finançament inspirat directament en l'Estatut i negociat de forma directa entre el Govern de Catalunya i el Govern d'Espanya.

El Tribunal Constitucional no hauria d'haver dictat sentència conscient de la seva anòmala situació. Incomplet, amb un dels seus membres recusat i amb quatre membres més que han vist artificialment prorrogat el seu mandat en més de dos anys i mig. Per què no s'ha inhibit el Tribunal Constitucional? Per què no ha dictat una sentència

que avalés la plena constitucionalitat de l'Estatut, tenint en compte que tot el seu desplegament ulterior segueix subjecte al control de constitucionalitat? Per què el Tribunal ha decidit imposar la seva visió a la del legislador, sense cap mena de deferència? Per què ha decidit actuar sense respectar la voluntat popular expressada en el referèndum? Per què el Tribunal ha decidit decantar-se per una interpretació restrictiva del pacte constitucional?

Des del meu punt de vista és obvi que ens trobem davant d'un exemple evident d'irresponsabilitat i d'absoluta manca de visió d'Estat. El Tribunal Constitucional no ha estat a l'alçada de la seva funció i ha provocat un problema polític i jurídic de conseqüències imprevisibles, que afecta també els altres estatuts d'autonomia que van inspirar-se en el nostre.

Sense voler minimitzar en absolut el contingut jurídic de la sentència i els seus efectes concrets, em preocupa molt més el fet que aquesta sentència demostra fins a quin punt se'ns vol fer llegir avui la Constitució amb uns ulls i un esperit ben diferents als de 1978. És motiu d'especial preocupació la lectura dels vots particulars de la sentència redactats per magistrats proposats pel PP. Afirmen sense embuts que l'Estat de les autonomies és merament un procés de descentralització o neguen el propi concepte d'autogovern o el fet de considerar que la Generalitat sigui també "Estat". És evident que es tracta de vots particulars que consideren que la sentència no ha estat prou contundent contra l'Estatut. Si haguessin prevalgut, l'Estatut hauria estat, llavors sí, liquidat políticament i jurídicament.

El fet que el Tribunal Constitucional hagi decidit modificar allò que va acordar el Parlament de Catalunya amb el Congrés dels Diputats i el Senat, que va ser aprovat per majoria absoluta de les Corts Generals i que va ser ratificat pels ciutadans i ciutadanes de Catalunya, ha tornat a posar sobre la taula una qüestió ben delicada: l'encaix de Catalunya a Espanya. I posa de manifest una clara regressió política que pretén consagrar una interpretació restrictiva del pacte i del text constitucionals. I això té conseqüències polítiques que van molt més enllà del contingut concret de la sentència. Unes conseqüències que expliquen per què els federalistes estem, en el fons, més indignats que altres per aquesta sentència. La sentència sembla voler arxivar per sempre la via federal. Deixaria viva la via autonomista, sobiranista o independentista però diria

que el federalisme a Espanya no hi cap. I nosaltres no podem acceptar-ho de cap de les maneres, no podem admetre que la seva sentència impliqui la fi del nostre projecte polític ni la mort dels nostres ideals.

Espanya no ha donat un cop de porta a Catalunya com alguns defensen, entre d'altres coses perquè ni Catalunya ni Espanya són realitats homogènies, per bé que de vegades parlem d'una i altra com si es tractés de dues persones. I també perquè la sobirania del poble espanyol resideix a les Corts Generals, que van donar el seu suport per majoria absoluta a l'Estatut que després va referendar la ciutadania de Catalunya. L'interpret constitucional no és el titular de la sobirania popular. No es pot jugar a la confusió identificant un tribunal deslegitimad, parcial i polititzat amb una expressió de rebuig de tot Espanya cap a Catalunya. No és Espanya la que ha dit no. Per això la interpretació constitucional restrictiva d'aquest Tribunal ha de canviar, com el Tribunal mateix, per permetre el desenvolupament de l'Estat de les Autonomies en un sentit federal.

No són tan llunyans els temps en els que nacionalitat i nació eren sinònims, quan intel·lectuals de la resta d'Espanya no tenien cap problema en parlar de “nació de nacions”. Són temps que cal reivindicar, recuperar i actualitzar. Sembla que coses que eren possibles immediatament després de la Transició hagin esdevingut avui impossibles, a causa de la regressió política del PP, avui més proper a l'antiga Alianza Popular que a la extinta UCD. Però també a causa de les febleses i mancances dels progressistes espanyols que obliden de vegades una de les seves tradicions més riques, la federal, i es mostren acomplexats davant el neocentralisme i el patrioterisme de la dreta conservadora espanyola. Certament els nacionalistes de vegades aconseguixen l'acomplexament dels que no ho són. També aquí, a casa nostra.

Dit això crec que només es poden posar al mateix sac el PSOE i el PP des de la mala fe. El PSOE va fer possible l'Estatut mentre el PP ha volgut liquidar-lo. El PSOE ha obert portes al català mentre el PP les vol tancar.

Els socialistes catalans ens neguem al fet que una sentència emesa en un moment determinat per un tribunal determinat en una situació especialment anòmala signifiqui la fi de la història en comú dels pobles d'Espanya o impliqui retornar a una Espanya de matriu únicament castellana i a un model centralista d'Estat.

Per a nosaltres l'Espanya possible i desitjable és l'Espanya plural. L'Estat que volem és l'Estat federal. No volem renunciar a l'ideal de fraternitat entre els pobles, ni a un projecte espanyol compartit, ni a un projecte europeu compartit. Som conscients de les dificultats i dels riscos. D'un distanciament emocional entre Catalunya i la resta d'Espanya que la sentència agreuja. I també dels riscos d'una fractura interna a Catalunya. Que hi són. A aquells que volen canviar la senyera de tots per una altra bandera, els diem que s'assegurin abans que l'estelada uneixi a més gent que la senyera. Que pensin que, si reformar l'Estatut necessita de l'acord de dos terços del Parlament, no té gaire sentit cercar la independència amb un consens inferior a aquest. I que en democràcia tots els projectes polítics són legítims però tots s'han de sotmetre a la legalitat vigent i als mecanismes institucionals per modificar-la.

Certament, o bé Espanya es reconeix plenament com plural i diversa, o pot esdevenir un marc fracassat per a la convivència entre els pobles que l'integren. Tot depèn de si la reacció autoritària actual, centralista i uniformitzadora, que proclama el Partit Popular, esdevé irreversible, o si s'és capaç d'avançar en la via del desenvolupament dels nous estatuts, prenent el federalisme com a guia per a la solució dels problemes pendents i dels que en el futur es puguin plantejar; un federalisme adequat a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística d'Espanya.

Ja tindrem temps els propers mesos, per confrontar projectes polítics per al futur de Catalunya i dels catalans. Tindrem temps de parlar i per fer que parli el poble de Catalunya, que parli i ens doni un mandat per als propers anys. Però en aquesta hora, greu i exigent, com deia el president de la Generalitat, crec que si ens hem d'exigir alguna cosa és claredat respecte del que proposem a la ciutadania.

I parlar clar vol dir, d'entrada, acceptar que som davant la disjuntiva de decidir què proposen les forces polítiques catalanes per superar la situació generada per la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut.

Una disjuntiva que obre dos camins diferents, amb tants matisos com es vulgui:

O bé refer el pacte estatutari i reforçar el pacte constitucional

O bé optar per trencar el marc estatutari i constitucional.

Davant d'aquesta disjuntiva els socialistes afirmem, sense dubtar-ho un instant, que la nostra opció és la defensa del contingut íntegre de l'Estatut i de desplegar en plenitud el seu potencial d'autogovern, i exigim la lectura àmplia, generosa, conseqüent i fidel del pacte constitucional de 1978 per impulsar l'evolució federal de l'Estat de les autonomies.

La nostra opció continua essent reforçar el pacte constitucional de 1978, sense renunciar a una futura reforma de la Constitució per dotar-nos d'un Senat federal i reconèixer de forma clara la plurinacionalitat de l'Estat. La nostra opció continua essent participar activament des de Catalunya en la construcció d'aquesta Espanya plurinacional que es reconegui i es respecti a si mateixa en la seva diversitat.

El socialisme català reclama més autogovern per a Catalunya a través del ple desenvolupament del nou Estatut, i més federalisme a Espanya i a Europa. Per avançar hem de tenir una idea clara de l'Espanya que volem construir i amb quins aliats pretenem fer-ho. Per als socialistes catalans la prioritat és clara: un enfortiment de les posicions federalistes en el si de l'esquerra espanyola i, en particular, del PSOE.

Catalunya només es pot sentir còmoda en l'Espanya plural, i només podrà continuar essent motor del desenvolupament econòmic, social i cultural d'Espanya si pot ser ella mateixa i és reconeguda com a tal, si se li garanteix l'adequada dotació financera, d'infraestructures, d'inversions i de participació en els centres de decisió, per continuar essent una gran locomotora d'Espanya, una punta de llança europea, des de l'euroregió Pirineus-Mediterrani, si es pot reconèixer millor en les institucions comunes de l'Estat (Senat, Tribunal Constitucional) i si pot fer sentir la seu veu i la seva llengua en les institucions espanyoles i europees, en un camí que tot just comença.

La nostra opció continua essent treballar per la majoria social de Catalunya que, avui, no veu incompatible el sentiment de doble pertinença a dues realitats nacionals que poden ser complementàries i que alguns només volen excloents. Vaja, que es podia anar a la manifestació el 10 de juliol i celebrar la victòria de "La Roja" el dia següent.

La nostra opció continua essent treballar des del realisme i l'ambició política per al nostre país. Nosaltres no actuarem enduts per la indignació o el malestar produïts per una sentència, proposant el risc de camins incerts. Ni falses dreceres, ni invents, ni sorpreses, ni passes enrere. A temps difícils, gent seriosa. Política seriosa. Pocs jocs de paraules. Cal saber on anem i amb qui hi volem anar. No crec que hi pugui haver major irresponsabilitat política que la de portar la ciutadania a un cul de sac disfressant-lo de drecera. No som partidaris de l'aventurisme polític. Volem afirmar la unitat civil i la cohesió social a Catalunya.

Els socialistes no hem apostat ni apostarem per la independència i la separació de Catalunya de la resta d'Espanya, sinó per una exigència radical de respecte per Catalunya, per la nostra dignitat, pel nostre Estatut, per la nostra voluntat d'autogovern, per la nostra llengua, per un finançament just i per la profunda implicació de Catalunya en la construcció d'un Estat federal per als pobles d'Espanya. Per als socialistes catalans primer és i serà Catalunya, però no una Catalunya permanentment irritada o desconcertada, sinó una Catalunya constructiva, orgullosa de si mateixa, que sap què vol i que camina unida per aconseguir-ho.

Autogovern, federalisme i dret a decidir

CLOENDA DEL SEMINARI “AUTOGOVERN, FEDERALISME I DRET A DECIDIR. ELS CASOS D’ESCÒCIA I QUEBEC”, ORGANITZAT PER LA FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS, 29.06.12

Amigues i amics,

Començo per agrair els ponents les seves intervencions, als assistents la vostra presència i a l’equip organitzador la seva magnífica feina.

Ha estat tot plegat fantàstic. Hem organitzat per primera vegada un Seminari sobre aquestes qüestions i crec que hem aprovat amb nota l’examen.

Aprofito per recomanar l’estudi dels materials que hem distribuït, entre els quals hi trobareu la ponència que en José María Ruiz Soroa volia presentar avui, però que ha estat privat de fer-ho a causa d’un imprevist.

Em correspon com a President de la Fundació Rafael Campalans cloure el seminari, i ho vull fer subratllant que el que s’ha dit avui aquí i el que diré ara no tanca el debat. És una cloenda que, paradoxalment, no tanca. En tot cas, obre un debat. I recordant una obvietat, el que diré és la meva opinió personal, no de la Fundació ni la del

PSC. Tampoc està de més recordar que no li correspon a la Fundació arribar a conclusions ni prendre resolucions.

Però sí vull dir que en els debats sobre aquestes qüestions i d'altres relacionades els socialistes catalans hi participarem. No en restarem ni al marge ni indiferents. Els debats no ens fan cap por. Ans al contrari, ens estimulen. Però debats rigorosos, amb respecte, fugint de consignes, simplificacions i estigmatitzacions de cap mena.

Som la Fundació del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) però volem treballar de forma ben oberta amb els demòcrates, catalanistes, progressistes i federalistes en tota la seva diversitat que s'han de sentir entre nosaltres com a casa.

Participarem en aquests debats i els fomentarem des d'una perspectiva democràtica i federal.

Des d'una perspectiva democràtica, compromesos amb la democràcia, en la que caben totes les idees defensades de forma pacífica i respectuosa amb les idees dels altres. Convençuts de la capacitat de la política democràtica com a mètode per conciliar interessos de vegades contradictoris.

Des d'una perspectiva federal, de pacte, d'unió i llibertat. Som d'aquells que es volen unir a d'altres, no separar-se'n, però ens volem unir a d'altres assegurant el respecte a la nostra identitat i la defensa més eficaç dels nostres interessos.

Com he comentat aquest matí en el col·loqui de la primera taula rodona, volem abordar aquestes qüestions des dels ideals, sí, però també des de la teoria política, la política pràctica i també la realitat social concreta.

I no ens cansarem de repetir que el nostre model és el del federalisme plurinacional, és a dir, un federalisme adaptat a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística

espanyola, immersos al mateix temps en l'ambiciós projecte de la construcció federal europea en la que també aspirem a jugar un paper protagonista.

No renunciem a defensar el nostre ideal federal per quatre raons fonamentals:

Perquè creiem que és el més ajustat a un món de sobirania compartides i interdependències.

Perquè evita el xoc d'identitats i la fractura de la societat en funció dels diversos graus d'autoidentificació nacional.

Perquè és coherent amb els nostres valors de fraternitat, solidaritat i internacionalisme.

Perquè té com a instruments privilegiats l'acció política democràtica, la negociació i el pacte.

Certament la via federal s'ha vist fortament condicionada pel desenllaç del procés estatutari i, molt especialment, per la Sentència del Tribunal Constitucional del 2010. Vull ser clar al respecte. Crec que el PSC encara ha de pair el terrabastall. I el PSOE i l'esquerra espanyola també.

Hem d'esforçar-nos a dissenyar el nou contingut de la proposta federal en una etapa radicalment diferent a l'anterior. Una nova etapa en la que pesa i molt la Sentència, però que no pot ni oblidar ni menystenir el balanç eminentment positiu dels més de 30 anys d'autogovern de Catalunya.

Després d'haver seguit amb atenció totes les intervencions i particularment les referides a Escòcia i el Quebec, estic encara més convençut que abans de començar el Seminari que les tensions nacionals no es resolen en un moment puntual, quan arriba el gran dia. Al Quebec, dos referèndums i una creixent sensació de fatiga. A Escòcia una perspectiva de referèndum en la que se'ns diu que l'opció més desitjada no és la independència sinó un increment, una millora de l'autogovern. Tots els ponents han estat d'acord en els canvis substancials dels vells conceptes d'Estat-nació, independència i sobirania. I això, lògicament, condiciona el debat. També la diferent cultura política de cada país.

Crec que serà la política democràtica i els seus mecanismes, sempre perfectibles, la que anirà assenyalant el millor camí per anar resolent els problemes a mesura que es vagin plantejant.

I la política no pot mai oblidar el principi de responsabilitat. I un dels seus principals requisits és el de no crear problemes encara més grans que els que es pretenen resoldre. No és menor la perspectiva d'una fractura social que, entre d'altres coses, podria provocar el sorgiment de minories nacionals enfrontades. Tampoc no seria responsable aixecar falses expectatives que, al capdavall, poden generar importants frustracions. I és evident que ni falses expectatives ni frustracions són bases sòlides per construir el futur.

En aquest terreny he de dir que crec que la democràcia representativa potser ofereix més instruments de negociació, pacte i resolució de conflictes que el recurs a mecanismes de democràcia directa que, òbviament, també poden jugar un paper decisiu en determinats moments.

En aquest tipus de debats i en les propostes polítiques que es formulen convé demanar un alt grau de claredat. I no ho dic només pel que fa al contingut de la pregunta concreta d'un eventual referèndum (i en aquest sentit l'opinió de la Cort Suprema del Canadà i el contingut de l'anomenada 'lleï de la claredat' proporcionen elements rellevants) sinó també pel que fa al capteniment de tots els actors polítics.

Per exemple, s'estén la idea que al Parlament de Catalunya la majoria dels debats giren al voltant de la independència i d'un eventual referèndum, quan ni el primer ni el segon ni el tercer ni el quart partits amb representació parlamentària, ordenats en funció del seu pes electoral, no havien recollit en els seus respectius programes cap mena de previsió ni compromís al respecte. És exigible que qui vulgui independència o referèndum ho digui clarament i centri la campanya electoral en aquest tema sense eufemismes ni subterfugis.

Tampoc sembla raonable barrejar la qüestió d'un eventual referèndum de secessió (que així és com caldria qualificar-lo en termes acurats) amb la negociació per assolir més poder i més diners. Personalment no crec que ajudi gaire a la futura negociació del pacte fiscal la sovintejada apel·lació a l'Estat propi per part de CiU. A una negociació ja prou complexa i delicada se li afegeix un element d'incertesa de futur que dificulta la negociació i genera una enorme desconfiança.

Com a conclusió molt provisional i molt personal, i feta des del màxim respecte als que opinen de forma diferent, crec que ni l'autodeterminació (que els ponents han considerat inaplicable a Catalunya) ni l'apel·lació al dret a decidir (encara molt difús i utilitzat de forma temptativa i provisional en algun cas excepcional) poden aportar una solució màgica al problema de la millora del nostre autogovern o del necessari reconeixement a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística espanyola (expressada de forma contundent en l'escut d'Espanya).

Però com he dit ja en diverses ocasions el principi democràtic i la política han de permetre el debat i la negociació necessaris per anar solucionant els problemes. Al Parlament de Catalunya calen 2/3 dels membres de la Cambra per reformar l'Estatut. Dos terços, per cert, per decisió de les forces polítiques catalanes, no per cap imposició externa. Per tant, si 2/3 del Parlament volen una consulta o obrir negociacions del que sigui, i ho fan des de la claredat de la que abans parlava, la democràcia i la política han de saber trobar i trobaran el camí per abordar-ho.

La vigencia del ideal federal

EL SIGLO, 16.07.12

A pesar de las urgencias impuestas por la crisis económica, el segundo aniversario de la sentencia del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto merece alguna reflexión, máxime cuando los Gobiernos de Cataluña y España parecen haber abandonado ya la perspectiva de desarrollarlo, en beneficio de estrategias partidistas de confrontación de las que nada bueno cabe esperar.

De poco serviría hoy profundizar en los errores del proceso estatutario, los cometidos en Cataluña y en su procelosa negociación en Madrid. Tampoco nos sacaría de apuro alguno denunciar la estrategia partidista de erosión practicada por el PP, favorecida a su vez por el error de soslayar su papel en una cuestión que afectaba profundamente a la arquitectura institucional española. Ni parece relevante extenderse sobre el verdadero alcance del contenido de la sentencia, sobre si afecta mucho o poco al potencial de autogobierno contenido en el texto acordado en el Parlament de Catalunya por una mayoría de dos tercios, aprobado por las Cortes Generales por mayoría absoluta, y ratificado en referéndum por la ciudadanía catalana. La cuestión es que un texto así avalado fue modificado por un TC en condiciones precarias. Y aun siendo perfectamente legal dicho procedimiento, muchos de los ciudadanos que votaron el Estatuto consideraron quebrantada su voluntad. Y eso significó para muchos el fracaso final de un proceso que pretendía mejorar el encaje de Cataluña con el resto de España.

Todo es discutible a este respecto, pero de lo que no cabe duda es que el descontento sobre los niveles de autogobierno y financiación conseguidos han espoleado el debate identitario catalán y, entre otras cosas, han dado alas a la reivindicación del concierto económico (con un argumento difícil de refutar pues el concierto se reconoce a los vascos y se niega a los catalanes a pesar de que la Constitución en su artículo 138.2 afirma que de los Estatutos no puede derivarse privilegio económico o social alguno). No debe caer en saco roto la evolución de Convergència Democràtica de Catalunya que ahora defiende una denominada ‘transición nacional’ basada en el ‘derecho a decidir’ para conseguir un ‘Estado propio para Cataluña’, al considerar que la vulneración por el TC del pacto estatutario significa que la voluntad de autogobierno de Cataluña no cabe ya en la Constitución.

Nos guste o no, y a mí no me gusta, el debate en Cataluña parece abocarnos a un choque de trenes por quienes pretenden la secesión y, para conseguirla, pretenden dividir a la ciudadanía en función de su sentimiento de autoidentificación nacional, olvidando que muchos nos sentimos a la vez catalanes y españoles en grados diversos.

Por eso sigo defendiendo el ideal federal. Porque creo que es el que mejor se ajusta a un mundo de soberanías compartidas e interdependencias crecientes. Porque evita el choque de identidades y la fractura de la sociedad en función de los diversos grados de autoidentificación nacional. Porque es coherente con los valores de fraternidad, solidaridad e internacionalismo. Y porque tiene como instrumentos privilegiados la acción política democrática, la negociación y el pacto.

Es temerario hacer oídos sordos a las demandas que surgen de Cataluña y máxime de aquéllas que provienen de los que queremos seguir formando parte de España. Debemos seguir trabajando para conseguir que Cataluña se sienta cómoda en una España federal, y sólo podrá seguir siendo motor del desarrollo económico, social y cultural de España si puede ser ella misma y es reconocida como nación, si se le garantiza la adecuada dotación financiera, de infraestructuras, inversiones y participación en los centros de decisión, para seguir siendo una gran locomotora de España, una punta de lanza europea desde la eurrregión Pirineos-Mediterráneo, si se puede reconocer mejor en instituciones comunes del Estado como un Senado federal y si puede hacer oír

su voz y su lengua en las instituciones españolas y europeas, en un camino que apenas ha empezado.

Todo sería más sencillo si el gobierno catalán se empeñara a fondo en este objetivo, pero lamentablemente ha optado por una estrategia soberanista para promover la ‘transición nacional’. Tampoco pone las cosas fáciles un gobierno de España empeñado en una estrategia recentralizadora que atribuye a las Comunidades Autónomas todos los males de España. Por eso el ideal federal, víctima de un fuego cruzado, debería obtener mayor respaldo por parte de la izquierda española.

Sensatez federal o choque de trenes

EL PAÍS, COMUNIDAD VALENCIANA, DOSSIER “[LA SOLUCIÓN FEDERAL](#)”, 9.10.12

La legislatura del Parlament de Catalunya ha acabado dos años antes de lo previsto con la votación ampliamente mayoritaria (de 84 votos sobre 135) de la siguiente resolución: “El Parlament constata la necesidad de que el pueblo de Catalunya pueda determinar libre y democráticamente su futuro colectivo, e insta al Govern a hacer una consulta prioritariamente durante la próxima legislatura”. Poco antes se produjo la negativa del presidente Mariano Rajoy de entrar siquiera a negociar la propuesta de concierto económico planteada por el president Mas con el aval de una mayoría igualmente amplia del Parlament. Todo ello precedido por una masiva manifestación celebrada con motivo de la Diada Nacional de Catalunya bajo el lema “Catalunya, nou estat d’Europa”.

Hace ya mucho tiempo los presidentes Maragall y Montilla alertaron, sin obtener respuesta alguna, de un desafecto creciente de Catalunya hacia España, y la Sentencia del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto aprobado por el Parlament de Catalunya por más de 2/3 de sus miembros, negociado en el Congreso de los Diputados, aprobado por mayoría absoluta de las Cortes Generales y refrendado por los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya, fue recibida por muchos como la confirmación de que las ansias de autogobierno de buena parte de los catalanes no cabían ya en la Constitución.

A ello hay que añadir la sensación de injusticia sobre las inversiones públicas del Estado en Catalunya, la acumulación de incumplimientos por parte de los sucesivos Gobiernos de España del modelo de financiación acordado a partir de lo dispuesto en el nuevo Estatuto, la falta de sensibilidad sobre la realidad pluricultural y pluringüística de España, y la ofensiva recentralizadora del gobierno del PP que ha afectado muy recientemente a aspectos tan sensibles como la educación.

La nueva financiación acordada en 2009, que pretendía atajar el creciente malestar fiscal catalán, ha sido incapaz de garantizar el principio de ordinalidad, puesto que Catalunya sigue perdiendo posiciones en la clasificación de las CC.AA. en función de sus respectivos ingresos disponibles per cápita una vez aplicados los mecanismos de solidaridad y nivelación. Además, la percepción de un exagerado déficit fiscal se ha visto agravada con motivo de la crisis económica.

Todo ello configura un escenario en el que resulta muy fácil afirmar que “España no nos quiere” o que “ni siquiera se nos respeta como catalanes”. Y como en materia de sentimientos todo es muy discutible, baste con decir que para muchos catalanes el Estado español ha dejado de defender y representar sus intereses, cuando no lo consideran como directamente hostil.

Así se explica el incremento del número de personas que optaría por la independencia y el cambio radical de perspectiva política del nacionalismo conservador gobernante que, hasta hace bien poco, no cuestionaba el marco estatal español, y ahora abraza sin reservas el derecho de autodeterminación y la construcción de un “Estado propio”.

Personalmente estoy convencido de que la independencia no es la solución, pero también de que así no podemos seguir y que sólo una propuesta federal ambiciosa y sensata, coherente con el marco de soberanías compartidas de la Unión Europea y las interdependencias crecientes de la economía global, puede evitar el choque de trenes.

Creo que España debe convertirse en un Estado federal que reconozca su realidad plural y diversa, a través de una reforma de la Constitución acordada con generosidad,

inteligencia y valentía, para conseguir que Catalunya se sienta cómoda en él, tan cómoda como el Estado Libre de Baviera se encuentra en la República Federal Alemana, combinando técnicas federales que se ajusten a la asimetría ya presente en el Estado de las Autonomías, con técnicas bilaterales que den solución a problemas concretos.

La reforma constitucional debe ampliar el autogobierno de Catalunya, asumir un pacto fiscal como el propuesto por el PSC (que no es un concierto económico) y asegurar el respeto a la realidad plurinacional, pluricultural y plurilingüística del Estado, rechazando de plano propuestas unilaterales que vulneren la legalidad, pero combatiendo también todo inmovilismo que sólo conduce a la ruptura. Lógicamente dicha reforma deberá ser finalmente refrendada por la ciudadanía.

En el marco de esa negociación debe contemplarse también la regulación de un eventual referéndum sobre la independencia, hoy día imposible en el marco legal español. En este terreno debemos excluir tanto las iniciativas unilaterales como las que lisa y llanamente vulneren la legalidad, pero también debemos combatir la negativa a proporcionar un cauce democrático para que, en determinados supuestos y condiciones, pueda expresarse la opinión de los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya al respecto. El marco de la “Ley de claridad” canadiense puede proporcionar pistas sobre cómo hacerlo. También así se demostrará que esto del federalismo va por fin en serio.

Una reforma federal de la Constitución

EL SIGLO, 21.01.13

En el candente debate suscitado en Catalunya sobre el derecho a decidir y el futuro de las relaciones entre Catalunya y el resto de España, el PSC ha hecho pública en forma de propuesta de resolución su apuesta por la reforma federal de la Constitución. Dicha propuesta tiene como objetivo un Estado federal en el que se garantice el máximo autogobierno de la Generalitat, un trato fiscal justo y el reconocimiento de la identidad y cultura nacionales en el marco español y europeo.

La reforma federal de la Constitución española que perseguimos debe contemplar al menos cuatro aspectos especialmente relevantes:

Reglas: se trata de resolver de la mejor manera posible la cuestión del reparto competencial y garantizar el adecuado ejercicio de las competencias, incorporando cláusulas de tipo federal que fijen los límites al ejercicio competencial de cada administración para hacer realidad el principio según el cual el autogobierno debe permitir el desarrollo integral de políticas propias por parte de las Comunidades Autónomas, evitando al máximo el solapamiento competencial e impulsando la lealtad y la cooperación entre administraciones.

Recursos: se deben incluir en la Constitución las previsiones necesarias para alcanzar un pacto fiscal federal que contemple fundamentalmente: a) que la gestión, recau-

dación, liquidación de todos los impuestos corresponda a la Agencia Tributaria de Catalunya, que establecerá un consorcio tributario con la administración tributaria del Estado; b) que la contribución catalana a las finanzas del Estado integre la contribución a los gastos del Estado y la contribución a la solidaridad y a los mecanismos de nivelación; y c) que la solidaridad y los mecanismos de nivelación que se establezcan incorporen las previsiones adecuadas para garantizar que Catalunya no pierda capacidad fiscal una vez realizada su contribución a la solidaridad, respetando de forma escrupulosa el principio de ordinalidad.

Representación: a) reforma del Senado, con dos opciones posibles: i) una reforma para convertirlo en Cámara territorial o ii) su supresión en beneficio de un Consejo Federal integrado por delegados de los gobiernos autonómicos; y b) establecimiento de la capacidad de las Comunidades Autónomas de representar al Estado a nivel europeo e internacional en cuestiones relativas a sus competencias exclusivas, adoptando los adecuados mecanismos de coordinación.

Reconocimiento: la reforma constitucional incorporará el reconocimiento explícito y la garantía del carácter plurinacional, pluricultural y plurilingüístico del Estado, dejando claro que el término nacionalidad ampara a aquellas Comunidades que se consideran a sí mismas como naciones.

En paralelo, los socialistas proponemos que el Parlament inste al Govern de la Generalitat a negociar y acordar con el Gobierno de España las reformas legales necesarias para que los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya puedan ejercer su derecho a decidir a través de un referéndum o consulta acordado en el marco de la legalidad, conciliando por tanto el principio democrático esgrimido por los partidarios de la consulta, con el principio de legalidad que rige todo Estado de derecho. Como se ha establecido claramente en Canadá, el ejercicio del derecho a decidir a través de una consulta acordada en el marco de la legalidad no puede en ningún caso confundirse con una declaración unilateral de soberanía, ni tampoco la victoria del planteamiento secesionista comporta automáticamente la independencia, sino la apertura de un procedimiento negociador de buena fe, cuyo acuerdo debe ser luego ratificado por las partes.

Como sostuvo en un reciente artículo el ex Lehendakari Patxi López: “Tratar de atajar el independentismo por la vía de evitar hablar del problema nos debilita a los defensores del Estado común compartido. Del mismo modo, oponer a su reclamación la unidad consagrada en la Constitución o, en su caso, el inalcanzable camino que esta traza para quien pretenda reformarla desde la periferia, lejos de suponer un freno a su desbordamiento por la vía de hecho, contribuye a deslegitimarla ante los sectores de nuestra sociedad que no vivieron la transición a la democracia”.

Se trata, pues, de ofrecer un mejor acomodo a las ansias de autogobierno de Catalunya y de encauzar democrática y legalmente el deseo de los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya de decidir libremente su futuro.

Encallados en el error

ABC, 24.01.13

El Parlament ha aprobado una declaración de soberanía y el derecho a decidir del pueblo de Cataluña, con el apoyo de CiU, ERC, ICV y CUP. Una mayoría amplia que podría haber sido mayor de no haberse cometido el grave error de mezclar el derecho a decidir con una declaración unilateral de soberanía.

El PSC no podía apoyar una declaración unilateral de soberanía por cuatro motivos fundamentales: 1) no se puede desconocer la legalidad, lo que sí se puede es iniciar un proceso para cambiarla, 2) no se puede desvirtuar el derecho a decidir por la vía de prefigurar su resultado, 3) en el marco de la Unión Europea es impensable un proceso de estas características que no parta de un acuerdo, y la declaración unilateral de soberanía no invita al acuerdo sino al conflicto, y 4) el objetivo final de unos y otros es muy diferente, mientras unos quieren separarse de España, otros queremos seguir vinculados a una España federal a través de una reforma constitucional.

La propuesta del PSC era clara y respetuosa con la legalidad vigente: ceñir la resolución parlamentaria a un compromiso para hacer posible el ejercicio del derecho a decidir por parte de los catalanes y las catalanas a través de un referéndum o consulta acordado en el marco de la legalidad, sin referencias al Estado propio, la soberanía o el federalismo; es decir, centrarnos en el derecho a decidir sin prefigurar el resultado, hacer posible que sea la ciudadanía la que acabe decidiendo, y que cada partido pueda defender su propuesta en el debate público. Lamentablemente, CiU y ERC ya decidieron en diciembre otro camino. Y, aunque no fuera ese su objetivo, hacen inviable el derecho a decidir.

Coherencia y lealtad federal

EL SIGLO, 4.03.13

El martes pasado los socialistas catalanes, a instancias de Pere Navarro, votamos de forma distinta al conjunto de los socialistas españoles una resolución propuesta por CiU (“El Congreso de los Diputados insta al Gobierno a iniciar un diálogo con el Govern de la Generalitat, en aras a posibilitar la celebració de una consulta a los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya para decidir su futuro”), y otra de IU-ICV-CHA en el mismo sentido.

Nunca hasta ahora se había producido una discrepancia de este calibre entre PSC y PSOE. Pero no ha sucedido por capricho: el PSC se presentó a las elecciones al Parlament de Cataluña con un programa electoral en el que se decía: “Nos comprometemos a promover las reformas necesarias para que los ciudadanos y ciudadanas de Catalunya puedan ejercer su derecho a decidir a través de un referéndum o consulta acordado en el marco de la legalidad”.

Esta discrepancia no sólo no debe impedirnos seguir trabajando juntos sino que debe estimularnos para alcanzar el horizonte federal que compartimos. Y para eso necesitamos más lealtad que disciplina y más política que reglamentos. Debemos ser fieles a nuestra vocación de tender puentes de unión y no levantar murallas de división, que es lo que hacen quienes quieren separar a Cataluña del resto de España. Los mismos que pretenden que se quiebre cuanto antes la relación entre el PSC y el PSOE, unos por-

que así creen acelerar el proceso independentista, otros porque así se aseguran de que el PSOE no vuelva a ser en mucho tiempo alternativa de gobierno en España.

Algo muy importante se rompió con la Sentencia del Tribunal Constitucional sobre los recursos presentados contra el Estatuto de Autonomía de Cataluña votado por los catalanes en referéndum. Lo ha descrito de forma impecable [Javier Pérez Royo](#). La situación se ha agravado por la percepción catalana de un trato económico injusto y por actitudes recentralizadoras y escasamente respetuosas con el carácter pluricultural y plurilingüístico de España.

Nadie debe cerrar los ojos ante una realidad evidente: hay bastantes catalanes que hoy quieren la independencia y son muchos más los que quieren poderse pronunciar al respecto. Y la democracia debe proporcionar instrumentos para hacerlo posible. Que quede claro: los socialistas catalanes votaríamos en contra de la independencia, y creemos que así lo haría también una mayoría de catalanes y catalanas si conseguimos entre todos los españoles renovar nuestro proyecto común, que es nuestra máxima prioridad. También por eso votamos en contra de la Declaración de soberanía y del derecho a decidir del pueblo de Cataluña aprobada por el Parlament a instancias de CiU y ERC, que pretendía desconocer la Constitución española de 1978 y el propio Estatuto de Autonomía de 2006.

Los socialistas catalanes queremos reforzar el autogobierno de Cataluña a través de una reforma constitucional que haga de España un Estado federal. Pero queremos también, en la línea que han defendido entre otros [Francisco Rubio Llorente](#), [Francesc de Carreras](#) y [Juan-José López Burniol](#), que los ciudadanos de Cataluña puedan ser consultados sobre su voluntad de seguir unidos a España.

La llave para superar el actual bloqueo es un acuerdo de tipo federal. Por ello celebramos que, a instancias de Alfredo Pérez Rubalcaba, en la propuesta de resolución presentada por el Grupo Socialista se defendiera una reforma constitucional afirmando que “el PSOE apuesta por avanzar hacia un modelo federal y considera que esta reforma, en este campo, tiene que abordar, entre otros, los siguientes objetivos: buscar una clara implicación de las Comunidades Autónomas en la gobernabilidad conjunta,

con la necesaria reforma del Senado y la potenciación de mecanismos de cooperación multilateral; proponer una clarificación de la distribución de competencias entre el Estado y las Comunidades Autónomas y definir constitucionalmente el sistema de financiación de las Comunidades Autónomas”.

Es hora de proponer soluciones, como también deberemos conocer, a través de procedimientos democráticos acordados, la opinión de los catalanes al respecto. Pere Navarro y Alfredo Pérez Rubalcaba sin duda van a contribuir de forma decisiva a encontrar una solución. ¿Están dispuestos también a hacerlo Mariano Rajoy y Artur Mas? ¿Sabrán anteponer a sus intereses personales y partidistas los intereses de Cataluña y España? De ello depende en buena medida el futuro de todos.

Federalisme i dret a decidir

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 17.03.13

El “dret a decidir”, entès com a figura jurídica reconeguda en el Dret internacional, no existeix. No hi ha cap Tribunal davant del qual reclamar l'exercici d'aquest dret. El “dret a decidir” busca fer prevaldre el principi democràtic en els casos en que el “dret d'autodeterminació”, aquest sí reconegut internacionalment, no és aplicable segons els criteris establerts per Nacions Unides.

Habitualment s'utilitza l'expressió “dret a decidir” com a sinònim de “referèndum sobre la independència”, com si la única decisió possible sobre les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya fos la de separar-se o seguir junts, com si no hi haguessin d'altres possibilitats de relació. Des del meu punt de vista, és obvi que pronunciar-se en referèndum sobre una reforma estatutària o constitucional seria també una forma d'exercir el “dret a decidir”.

En tot cas, per tal que la ciutadania de Catalunya pugui pronunciar-se sobre el futur de les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya tant sols hi ha un camí: el camí de la negociació i el pacte entre les institucions catalanes i espanyoles.

En efecte, el sentit comú i fet que Espanya és un Estat de dret, membre de la Unió Europea, que reconeix l'existència de nacionalitats i el dret a l'autonomia de les Comunitats Autònomes, obliga a descartar qualsevol decisió unilateral o il·legal. Sols cal re-

cordar la recent resposta oficial de la Casa Blanca a la “petició de suport al poble de Catalunya en el seu esforç de decidir el seu propi futur” que cito literalment: “Els Estats Units reconeixen la cultura única i les tradicions de la regió catalana, però considera que l’estatus de Catalunya és una qüestió interna espanyola. Estem segurs que el Govern i el poble espanyol resoldran aquesta qüestió d’acord amb les seves lleis i Constitució”.

Per això és tan important que el Parlament de Catalunya aprovés dimecres amb 104 vots favorables, una [resolució presentada per Pere Navarro](#) (i que abans havia estat presentada al Congrés dels Diputats per CiU) que deia: “El Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a iniciar un diàleg amb el Govern de l’Estat, per tal de possibilitar la celebració d’una consulta a la ciutadania catalana per decidir sobre el seu futur”.

Difícil i llarg com és, aquest és l’únic camí per poder exercir el dret a decidir, un camí radicalment diferent a l’assenyalat per la declaració unilateral de sobirania també aprovada pel Parlament però amb menys suport, que deia: “El poble de Catalunya té, per raons de legitimitat democràtica, caràcter de subjecte polític i jurídic sobirà”. No es pot iniciar una negociació prefigurant el resultat d’una decisió que correspon exclusivament a la ciutadania. Confio que ningú caurà en l’error d’abandonar el camí de la legalitat, el diàleg i la negociació, perquè això faria del tot inviable l’exercici del dret a decidir. Seria una gran irresponsabilitat.

La principal responsabilitat dels federalistes és la de seguir treballant per assolir el nostre objectiu polític que no és altre que de fer d’Espanya un Estat federal a través de la corresponent reforma constitucional que, arribat el moment, haurà de ser sotmesa a referèndum dels ciutadans de Catalunya i de tota Espanya. Aquest repte és el que mereix la màxima dedicació i compromís, perquè en la meva opinió la independència no és la millor manera de servir els interessos de la majoria de ciutadans i ciutadanes del nostre país, és el federalisme, la unió en llibertat, el projecte que millor garanteix el nostre present i el nostre futur col·lectius.

Claredat

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 15.04.13

He parlat sovint de la necessitat de retornar al principi de realitat, massa sovint absent de la política catalana, atrapada en una visió al mateix temps essencialista i immediatista de les coses, que conrea de forma obsessiva debats que massa sovint no coincideixen amb els problemes que més angoixen els ciutadans, i que troba en qüestions metafísiques el refugi davant la realitat d'una crisi profunda (no només econòmica) que ens aclapara a tots.

La política catalana tampoc no va sobrada de claredat. Sense anar més lluny, el Govern de la Generalitat acaba de crear un Consell Assessor per a la Transició Nacional, sense definir en què consisteix la “transició nacional”, es parla d'Estat propi, de creació d'estructures d'Estat, però s'evita en tot moment de parlar d'independència. ¿No és el mateix? I, si ho és, ¿per què s'intenta defugir la qüestió? El mateix ens passa amb el dret a decidir: ¿és o no és un referèndum sobre la independència? Si Catalunya fos realment “un subjecte polític i jurídic sobirà”, tal com manifestava la declaració aprovada pel Parlament de Catalunya, avui no estaríem discutint de tot això, sinó que estaríem felicitant el nou ambaixador o ambaixadora catalana a Nacions Unides.

Si el dret a decidir és un referèndum sobre la independència seria millor que l'anomenéssim així; si no ho és, convindria no limitar d'entrada les opcions sobre les quals la ciutadania de Catalunya serà cridada a pronunciar-se. Perquè de futurs per a Catalunya n'hi ha molts, i tots estan per escriure. Per exemple, per mi, en un món marcat per

interdependències creixents i sobirania compartida, la millor solució és una reforma constitucional per fer d'Espanya un Estat federal plurinacional.

Per tant, no considero assenyat que els que s'omplen la boca de dret a decidir ja estiguin prefigurant les coses com si només hi hagués una resposta a la pregunta que fins ara han estat incapaços de formular oficialment. Sembla que ens vulguin entretenir en debats metafísics, consells assessors, pactes nacionals, declaracions parlamentàries que ells mateixos diuen que no tenen cap valor jurídic, com a forma de defugir permanentment les seves responsabilitats i de marejar la perdiu.

Aquest mateix diumenge, però, hem tingut una espurna de claredat: el president Mas ha dit que el seu camí no és el d'aprovar una declaració unilateral d'independència. Sembla com si la visita de Stéphane Dion hagués servit per dissipar alguna boira mental: en un Estat de dret membre de la Unió Europea i de les Nacions Unides, com ho és Espanya, no hi ha possibilitat d'alterar de forma unilateral les fronteres estatals. Però realment cal anar més a fons, tampoc no es pot enganyar la gent dient que n'hi haurà prou d'organitzar una consulta encara que no estigui emparada en la legalitat.

No hi ha dreceres

En primer lloc, cal recordar que, ara per ara, no hi ha altra forma de fer una consulta sobre un canvi radical de les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya emparada en la legalitat que no parteixi d'un acord entre les institucions catalanes i espanyoles. I si no està emparada en la legalitat servirà de ben poc. I, en segon lloc, que si el resultat d'una consulta d'aquestes característiques fos la voluntat majoritària de separar-se, caldria després procedir a una negociació sobre els termes per acordar la separació. És a dir, en un procés com el que es dibuixa, no hi ha ni unilateralitat ni automatisme.

No hi ha dreceres; estem davant d'un procés democràtic que exigirà intel·ligència, capacitat negociadora i voluntat d'acord per ambdues parts. No podem pensar que com que tenim raó ens la donaran, no pot ser aquesta l'única guia de conducta. I tampoc no servim prou bé els interessos de la ciutadania si no expliquem d'entrada les dificultats i la complexitat del procés que es pretén endegar, així com tots els elements, fa-

vorables i desfavorables, avantatges i inconvenients, costos i beneficis de les diverses opcions possibles. La democràcia no només no està en contradicció sinó que també exigeix claredat i respectar el principi de realitat. La resta és enganyar el personal.

I, finalment, deixeu-me dir que no sóc ingenu. És evident que l'exploració mediàtica d'alguns escàndols en els darrers mesos (fins i tot en plena campanya electoral) no és aliena al procés que es va obrir amb la convocatòria anticipada d'eleccions a Catalunya. Però, dit això, si algú hagués abusat de les seves responsabilitats polítiques i institucionals i n'hagués tret benefici personal o partidista, si algú hagués evadit capitals o hagués defugit les seves obligacions tributàries, si algú hagués cobrat comissions a canvi de concessions administratives o contractes d'obra pública, Catalunya mai no hauria de servir-li d'escut perquè els primers als quals hauria defraudat serien, precisament, els ciutadans i ciutadanes d'aquest país.

Una propuesta para el acuerdo

EL SIGLO, 27.05.13

El próximo miércoles 29 de mayo, a las 19 horas la Fundació Rafael Campalans presentará en la Sala Ernest Lluch del Congreso de los Diputados una propuesta de reforma constitucional federal que hemos elaborado desde nuestras más profundas convicciones, con enorme preocupación a la vista del desencuentro creciente entre Cataluña y el resto de España y, sobre todo, persiguiendo la culminación del edificio constitucional del Estado de las Autonomías a través de su lógica evolución federal.

No necesito mucho espacio para describir los problemas que aquejan al Estado de las Autonomías, sobre los que existe una muy amplia coincidencia (excesiva conflictividad competencial, duplicidades, interferencias, falta de lealtad entre las administraciones, deficiente e injusta financiación, ausencia de mecanismos de integración de las voluntades autonómicas en el gobierno del conjunto, insatisfactorio reconocimiento de la diversidad lingüística y cultural, etc.) Tampoco requiere mucho esfuerzo certificar una doble evidencia: así no podemos seguir, y la mayoría preferimos un buen acuerdo a una irreversible ruptura. No nos resignamos ni a la perpetuación de los problemas concretos ni al callejón sin salida al que parecen querer condenarnos tanto los inmovilistas como los separatistas, que tan alegremente se retroalimentan. Por eso nos hemos decidido a hacer una propuesta concreta: reformemos la Constitución para hacer de España un Estado federal.

La propuesta de reforma constitucional federal que presentamos puede resumirse en ocho puntos: 1) Definir a España como Estado federal en el artículo primero de la Constitución, dando ese carácter al conjunto de sus disposiciones. 2) Reconocer que España es una nación que integra naciones, nacionalidades y regiones. Nosotros rechazamos la idea de que Nación y Estado sean la misma cosa, y creemos que un nuevo pacto federal debe implicar el reconocimiento de la plurinacionalidad, la pluriculturalidad y el plurilingüismo de España que, por otro lado, el escudo de España incorpora desde hace siglos.

Consciente de que esta cuestión puede ser controvertida, me afano en citar a un insigne socialista, Anselmo Carretero, que describió en forma brillante lo que yo me limito a apuntar: “Entre el dogma de la España una y el que niega a España condición nacional, está la realidad viva de la nación española y de todos sus pueblos; y aunque hasta la fecha la idea de nación compuesta o nación de naciones no había sido estudiada sistemáticamente ni expuesta como concepción teórica, su búsqueda en la historia conjunta de los pueblos hispanos nos descubre que desde hace mucho tiempo se estaba gestando en el espíritu de los españoles, donde a veces apunta espontáneamente”. 3) La Constitución debería definir con precisión las competencias del Estado dejando todas las demás a las Comunidades Autónomas. La Constitución debería también establecer las pautas del ejercicio de las competencias por parte del Estado para preservar las prerrogativas de las Comunidades Autónomas a las que pudieran afectar. 4) Reconocer la asimetría competencial ya vigente en el Estado de las Autonomías así como los hechos diferenciales de las Comunidades Autónomas y los derechos históricos ya reconocidos en los Estatutos vigentes. 5) La consideración de los temas lingüísticos y culturales como competencia estricta de las Comunidades que tienen dos lenguas oficiales. 6) La constitucionalización de los principios de solidaridad y ordinalidad que han de informar la financiación de las Comunidades Autónomas, así como la actuación compartida del Estado y las CCAA en la gestión, recaudación e inspección de todos los tributos a través de Consorcios tributarios y la inclusión de criterios de solidaridad en el cálculo del Cupo. 7) La descentralización del poder judicial, potenciando el papel de los Tribunales Superiores de Justicia de las Comunidades Autónomas, circunscribiendo el papel del Tribunal Supremo a la unificación de doctrina y revisando en profundidad los órganos de gobierno del poder judicial. Y, por último, 8) Transformar el actual Senado en un Consejo Federal integrado por los gobiernos autonómicos, inspirándonos en el Bundesrat alemán.

Pidiendo excusas de antemano por el carácter casi telegráfico del resumen, aprovecho para dirigir a la página web reformafederal.info a quienes deseen conocer a fondo la propuesta que, lógicamente, siendo una propuesta abierta para el debate se abre a las reflexiones, críticas y aportaciones de todos.

Diálogo y pacto

EL SIGLO, 17.06.13

Hace pocos días, Miguel Herrero de Miñón, uno de los padres de la Constitución, concedía una entrevista a Victoria Prego en la que en respuesta a diversas cuestiones relacionadas con la situación política actual señalaba posibles vías de salida. Herrero de Miñón, partiendo de la premisa que el estado de las autonomías “es intocable”, manifestaba que “debe ser racionalizado y hay que reconocer un status especial a las nacionalidades que tienen identidad nacional —ahora no podemos precisar cuáles son— y establecer una relación bilateral pactada.”

Miguel Herrero no es la única voz que se alza en los últimos tiempos reclamando diálogo y pacto para resolver los problemas que aquejan a nuestro país. Problemas económicos y sociales, problemas en el proceso de construcción europea y problemas del funcionamiento del Estado de las Autonomías. Lo hacían también muy recientemente Miquel Roca y Felipe González en un programa de televisión conducido por Josep Cuní.

Precisamente la semana pasada, la ex ministra socialista Carmen Calvo y el catedrático de derecho constitucional Gregorio Cámara, escribían en El País, en relación al documento de reforma federal presentado por la fundación Alfonso Perales: “hoy podemos decir que tenemos un Estado muy distinto de aquel del que partimos en 1978. De ahí que sea posible y necesario reconstruir un modelo de organización territorial con la

suficiente legitimidad, racionalidad y coherencia para que todos los territorios puedan sentirse suficientemente cómodos en él”.

A estas alturas nadie puede esconder la cabeza bajo el ala; el Estado de las Autonomías, gran acierto de los constituyentes en 1978, debe ser revisado 35 años después, a la luz de la experiencia adquirida y para resolver los problemas a los que hoy nos enfrentamos. Estoy convencido de que hay margen para el pacto y el acuerdo, para evolucionar hacia un sistema federal que reconozca mejor la realidad de España y de las naciones, nacionalidades y regiones que la componen, y que resuelva los problemas de funcionamiento y de integración del Estado.

El espíritu de diálogo y pacto es también necesario para superar la crisis económica, máxime cuando los propios miembros de la troika ya están culpándose unos a otros del desastre ocasionado por la sinrazón de la austeridad sin crecimiento. Por ello, creo sinceramente que la opción decidida por Alfredo Pérez Rubalcaba de ofrecer un gran pacto a Mariano Rajoy contando con los agentes sociales es la más adecuada para reconducir la dramática situación actual.

Pero en estas líneas quiero subrayar, como he hecho en otras ocasiones, la necesidad de abrir el debate de la reforma del Estado, para adecuarlo a las necesidades de nuestro tiempo, siendo sensible a las reclamaciones de un mejor reconocimiento de la diversidad de España por parte de algunas Comunidades Autónomas, de corregir las disfunciones del Estado de las Autonomías culminando su necesaria evolución federal y de garantizar una financiación suficiente, solidaria y equitativa de los gobiernos autonómicos.

Nadie debe olvidar que, al menos en el caso de Cataluña, estas reclamaciones no lo son sólo de sus gobiernos e instituciones, sino que son amplísimamente compartidas por la ciudadanía. Una ciudadanía que puede estar dividida en cuanto a la mejor solución concreta sobre el encaje de Cataluña con el resto de España, pero que reivindica de forma muy mayoritaria el reconocimiento del carácter plurinacional, pluricultural y plurilingüístico del Estado y la exigencia de una financiación que, sin dejar de ser solidaria, no acabe perjudicando a las Comunidades más dinámicas. Siendo los temas rela-

tivos a la financiación los más espinosos, me atrevo a plantear dos preguntas sencillas: ¿Por cuánto tiempo resistiremos la abismal diferencia de rendimientos entre los regímenes común y foral? Y, ¿es posible aceptar que la solidaridad de unos sirva para bajar impuestos a otros?

Si en 1978 fue posible un gran acuerdo del que se ha derivado el período más próspero de la historia contemporánea, ¿por qué no habríamos de ser capaces hoy de renovarlo, resolviendo los problemas que amenazan con rompernos? Estoy convencido de que sabremos encontrar el camino para hacerlo. Un camino que no puede ser otro que el del diálogo y el pacto.

Desconèixer la realitat és insensat

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 1.07.13

Aquesta setmana s'ha constituït el Pacte Nacional pel Dret a Decidir. El PSC, tal com ja havia avançat fa setmanes, va decidir no participar-hi. Les nostres raons són, com totes, discutibles, però en la meua opinió molt sòlides. Ja en el nostre programa electoral ens comprometíem a “promoure les reformes necessàries per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya puguin exercir el seu dret a decidir a través d'un referèndum o consulta acordat en el marc de la legalitat”. Acord i legalitat són les nostres guies de conducta. Per això no vàrem votar la declaració sobiranista del Parlament, avui recorreguda davant del Tribunal Constitucional, i, en canvi, vàrem proposar la resolució que afirmava “El Parlament de Catalunya insta el Govern a iniciar un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta als ciutadans de Catalunya per a decidir sobre el seu futur”, resolució que va ser aprovada per una majoria molt àmplia. No ens cansarem d'insistir sobre la necessitat de l'acord i de cenyir-nos a la legalitat. No és cap caprici: si no és a través de l'acord no se celebrarà la consulta o, de celebrar-se un succedani de referèndum, no tindria cap efecte pràctic generant una monumental frustració.

Potser convé recordar quina va ser la resposta de la Casa Blanca als més de 33.000 ciutadans que van demanar suport pel dret a decidir: “Gràcies per la seva petició en referència al poble de Catalunya. Els Estats Units reconeixen la cultura i tradicions pròpies de la regió catalana, però consideren que l'estatus de Catalunya és un tema intern espanyol. Confiam que el govern i el poble espanyol resoldran aquesta qüestió d'a-

cord amb les seves lleis i Constitució”. Més clar impossible: aquest tema l’hauran de resoldre entre vostès.

Tampoc ningú no pot esperar que les institucions europees juguin cap paper en la resolució d’aquest problema. Només cal transcriure el Dictamen del Comitè de les Regions aprovat el passat 12 d’abril a Brusel·les que, entre d’altres coses, diu: “El Comitè de les Regions declara que segons l’article 4.2 del Tractat de la Unió Europea (TUE), l’avenç d’una regió cap a la independència ha de ser considerat com un afer intern de l’Estat afectat i recorda que en el cas que una regió obtingués la independència i volgués integrar-se a la Unió Europea, hauria de presentar una candidatura oficial al Consell i seguir el procediment d’adhesió de l’article 49 del TUE com qualsevol Estat que volgués esdevenir un Estat membre de la UE”.

No pot estranyar ningú, doncs, que no participem de les iniciatives que pretenguin desconèixer la necessitat d’un acord entre les institucions catalanes i espanyoles, o que no se situïn de forma inequívoca en el marc de la legalitat. Ho fem per convicció, per responsabilitat, perquè no volem desconèixer la realitat, ni enganyar la ciutadania, ni provocar una enorme frustració de la que no en pot sortir res de bo. Per això també reclamem al govern de Catalunya que abandoni estratègies de confrontació i de curta volada. Ja ho posa ben difícil el govern del PP, no cal proporcionar-li excuses que dificultin encara més el diàleg i la negociació necessaris.

Mentre, els socialistes seguim treballant per construir una solució federal perquè seguim convençuts que són majoria els ciutadans que volen canviar les coses però que no volen trencar amb la resta d’Espanya. I el dia que es faci la consulta, tampoc no s’haurà de desconèixer aquesta realitat. La imposició d’un pensament únic, sigui quin sigui, està radicalment renyida amb la democràcia i la convivència.

Junts podem construir un projecte col·lectiu, intel·ligent i entenedor

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 2.09.13

Abans de comentar breument el que en penso voldria recomanar a tothom la lectura de dos textos de referència, el primer, la Declaració de principis del PSC, aprovada per unanimitat en l'11è Congrés del PSC, celebrat l'any 2008 i que commemorava el 30è aniversari de la unitat socialista; el segon és la resolució política aprovada pel Consell Nacional del PSC per pràctica unanimitat el 14 de juliol. Si a aquests dos documents hi afegiu la resolució política del darrer Congrés del partit celebrat el desembre del 2011 i el programa electoral amb el qual ens vàrem presentar a les eleccions al Parlament de Catalunya celebrades el novembre del 2012, teniu el marc de referència en què ens movem. Ho dic perquè pot semblar que el PSC no té una posició política clara, i crec que no és així: el PSC defensa un projecte federal i la celebració d'un referèndum o consulta legal i acordat sobre el futur de les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya. Crec que és perfectament possible construir un projecte col·lectiu, intel·ligent i entenedor a partir d'aquests elements: socialdemocràcia, catalanisme, federalisme i europeisme. I, sí, com deia en el procés de preparació del darrer Congrés, junts podem.

HISTÒRIA

Dit això, és evident que la polarització política que s'està vivint a Catalunya, atada per una manca de proposta clara per superar el trauma causat per la sentència del Tribunal Constitucional, la percepció d'un tracte fiscal injust, la manca de respecte a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística de l'Estat, així com la tensió afegida pels intents recentralitzadors del govern del PP, defineixen una tensió política que posa a prova el projecte del PSC com mai a la història. El PSC es va fundar tenint especialment present la necessitat d'assegurar la unitat civil del poble de Catalunya, es tractava d'evitar qualsevol perill lerrouxista d'esquinçament comunitari, el PSC es proposava defensar un projecte catalanista que perseguint la transformació federal d'Espanya permetés la fusió de persones i sectors amb diferents sentiments identitaris o de pertinença nacional, haguessin nascut on haguessin nascut, parlessin la llengua que parlessin, però compromesos amb l'autogovern de Catalunya, i els elements que han anat definint històricament la personalitat nacional de Catalunya. Va ser un projecte d'èxit, un èxit del qual no només ens podem sentir orgullosos els socialistes, sinó que ha prestat un gran servei al país. Cal preservar aquest espai polític comú i això només ho pot fer un projecte de tipus federal.

LLIBERTAT

La construcció d'aquest projecte polític compartit ha implicat, des del moment fundacional, l'existència de sensibilitats diferents, tant des del punt de vista nacional, com des del punt de vista social, com de la política d'aliances. El PSC vol governar la complexitat des del pluralisme i això implica una gran disposició al diàleg intern i extern i acollir amb naturalitat l'expressió diferenciada de posicions. Ara bé, dit això, el PSC és un projecte polític, que ha de marcar el seu perfil, definit per les resolucions dels seus congressos i òrgans de direcció, i que respon dels compromisos contrets amb la ciutadania continguts en els programes electorals amb els quals ens presentem a les eleccions. L'acció del PSC no pot quedar permanentment hipotecada per querelles internes que cal resoldre a través dels mecanismes democràtics del partit. El PSC té dret a decidir un projecte propi, no supeditat a d'altres, i a defensar-lo a peu i a cavall, amb un mínim de cohesió i lleialtat internes. Això no implica que tots els seus dirigents i menys encara tots els seus militants subscriuin fil per randa el contingut de totes les decisions,

però els ciutadans tenen dret a saber quin és el projecte del PSC, amb independència que en el si del PSC puguin expressar-se posicions diferents en qüestions concretes.

VIA CATALANA

La gran discussió de l'estiu, i ho seguirà sent fins a la celebració de la Diada, és la participació o no en la cadena humana convocada per l'Assemblea Nacional Catalana. Des del meu punt de vista la qüestió és tan clara com senzilla: el PSC com a tal no ha de participar en aquesta mobilització concreta perquè no en comparteix l'objectiu últim. Només cal llegir el lema de la convocatòria i escoltar els convocants: "Via catalana cap a la independència". Com que el projecte del PSC no és la independència, el PSC no participa en la cadena, no pot quedar encadenat a un projecte que no és el seu. Els militants del PSC abans que militants són ciutadans i tenen dret a manifestar-se com vulguin, és un dret recollit a la Constitució espanyola. El mateix passaria en un referèndum, el PSC podria tenir una posició determinada però els seus membres tenen dret a votar el que vulguin. Només faltaria! Quina poca memòria que tenim! No recordem el referèndum de l'OTAN? En fi, una discrepància sobre aquesta qüestió no ens ha de dividir però, insisteixo, els ciutadans tenen dret a saber quina és la posició del PSC amb independència de la posició d'un o altre dirigent.

PSC-PSOE

Des d'aquest punt de vista vull remarcar aquí que la direcció del PSC encapçalada per Pere Navarro (de la qual no formo part, però de la qual em sento absolutament solidari) ha estat la més valenta en el moment d'afrontar debats com el de la nostra autonomia respecte del PSOE (amb una sonada votació al Congrés dels Diputats), amb l'adopció de posicions avançades sobre l'exercici del dret a decidir que, recordem-ho, no va ser debatut en el darrer Congrés del partit, i en la definició d'un projecte federal per a Espanya que ha portat el PSOE, per primera vegada en 30 anys, a adoptar una posició favorable a una reforma constitucional empesa per uns principis clars establerts en el document aprovat a Granada "Cap a una estructura federal de l'Estat", del qual destaco dues cites: "Creiem que en el federalisme s'ubiquen les millors solucions per reconèixer, respectar i integrar les diverses aspiracions nacionals que conviuen a Espanya" i "els que sempre hem defensat la Constitució i l'Estat autonòmic plantegem actualitzar-lo i perfeccionar-lo en una perspectiva federal, perquè el federalisme ha de ser el model definitiu de la nostra organització territorial". Una reforma federal a la qual,

per cert, es pretén incloure un tractament de les «competències derivades de les singularitats pròpies de les nacionalitats històriques» i, en el cas de Catalunya, “entre els fets diferencials i competencials recollits pels Estatuts mateixos, sobresurten els drets històrics que l’Estatut de Catalunya recull al seu Article 5”.

SECTOR CATALANISTA

Porto molts anys al partit per no reconèixer alguns símptomes antics. Hi ha qui vol fer-nos el debat des de fora del partit i també hi ha qui vol dividir-nos interessadament entre bons i dolents, amb la utilització esbiaixada del qualificatiu “catalanista”. Al PSC hi hauria catalanistes, pocs i arraconats, i espanyolistes, tots els altres. Això ja va passar amb Joan Reventós (quantes vegades es va haver de sentir dir traïdor?), Raimon Obiols (quantes vegades es va haver de sentir dir botifler?), i també Pasqual Maragall, no cal dir Narcís Serra o José Montilla. Alguns han tingut la temptació de definir sempre el catalanisme de tal manera que en deixés el PSC, o una bona part del PSC, fora. Ara, la cosa és més evident encara, si no ets independentista, no ets catalanista. Des de fora poden venir intents d’atac i divisió; aquest estiu ja hi ha hagut qui ens veu “basculant cap al feixisme” (sí, us pot semblar increïble, però sí, vegeu la contundent resposta de Ferran Pedret a aquest atac). Vull demanar que aquests intents no trobin ni complicitat ni comprensió des de dins del mateix partit. Els companys i companyes que siguin batejats com a catalanistes de manera interessada són els primers que han de combatre aquesta pestilent maniobra per respecte a la resta de companys i companyes del partit, i també per respecte a ells mateixos perquè, en el fons, els estan dient que són còmplices dels enemics de la pàtria.

La respuesta de Rajoy

ABC, 5.09.13

Artur Mas tardó 7 meses en enviar una carta a Mariano Rajoy, y ahora todo son prisas por obtener una respuesta. Realmente el contenido de la carta de Mas podría merecer una escueta y sencilla respuesta del tipo: “Llámame y nos vemos para hablar de todo con calma”. O una respuesta irónica del tipo: “Me pides que autorice una consulta pero no me dices qué quieres preguntar, y el informe que me mandaste días después confunde más que aclara. Llámame y nos vemos para hablar de todo con calma”.

Pero la elección del género epistolar para iniciar un proceso de negociación quizá aconseja una respuesta más elaborada. Algo así como: “Ya sabes que la legalidad vigente la constituyen la Constitución, el Estatuto y la Ley Orgánica que regula las modalidades de Referéndum, leyes todas ellas que pueden modificarse a través de la negociación y el acuerdo de amplias mayorías. Soy consciente del malestar creado tras la Sentencia del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto, de la sensación de maltrato fiscal y de una insuficiente protección y respeto de la lengua y la cultura catalanas, y del temor a una recentralización administrativa. Sé bien que entre todos podemos hacer más para garantizar el pleno autogobierno, el respeto a la diversidad y una financiación justa. Deberíamos vernos pronto para hablar de todo ello. Mi disposición al diálogo es total y sincera pero, para que las cosas salgan bien, esa disposición debe ser mutua. Podríamos empezar por hablar de financiación, que debe ser revisada el año que viene. Llámame y nos vemos para hablar de todo con calma”.

Ya sé que es mucho pedir pero me gustaría que la carta acabase así: “Postdata: por cierto, me dicen que los socialistas están trabajando sobre una propuesta de reforma constitucional, quizá valdría la pena echarle un vistazo”.

En todo caso, los catalanes y el conjunto de los españoles merecen que la respuesta de Rajoy a Mas abra caminos de diálogo y entendimiento. Cualquier otra opción sería tremendamente irresponsable.

Reflexions al fil de la Diada 2013

EDITORIAL DE LA FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS, 9.09.13

La celebració de la Diada Nacional de Catalunya ens proporciona cada any una oportunitat per reflexionar sobre el passat, el present i l'esdevenidor del nostre país. Pels catalanistes és una oportunitat per renovar un compromís cívic, cultural i polític amb l'autogovern de Catalunya i per celebrar els elements que ens defineixen com a societat. Pels progressistes, la Diada ha de servir també per afirmar la unitat civil, la cohesió social i el caràcter solidari del nostre poble. I pels federalistes és també un moment per afirmar la fraternitat que ens uneix a la resta de pobles d'Espanya i Europa en un món d'interdependències creixents i sobirania compartides.

Convé no oblidar que ningú no pot atribuir-se en exclusiva la definició i la defensa del catalanisme. Hi ha moltes maneres d'estimar el país i la seva gent, de defensar els seus interessos. En la meua opinió, el catalanisme, és un sentiment cívic compartit, difús i transversal, un sentiment d'estima per la terra, la cultura, la història i la llengua catalanes, és la convicció que des de l'autogovern de Catalunya podem construir una societat pròspera i avançada, lliure, segura, justa i solidària, un país en el qual els que hi vivim hem de poder desenvolupar en plenitud els nostres projectes de vida i intentar ser feliços. El catalanisme és un gran pacte de ciutadania, inclusiu i incloent, això el distingeix clarament de qualsevol forma de nacionalisme ètnicista, supremacista o imperialista, de l'intent d'esborrar diferències, de negar conflictes socials, d'oblidar que les societats són plurals i amb graus d'identificació nacional ben diversos o d'excloure ningú

d'aquest gran pacte de ciutadania en construcció. El catalanisme no s'alimenta del conflicte ni l'utilitza per defugir responsabilitats.

Els catalanistes de progrés ens estimem la pàtria concreta, la seva gent, no comparim un concepte essencialista de Catalunya. En paraules de Rafael Campalans “Catalunya no és solament -com voldrien alguns- la geografia i la història passada. És, sobretot, aquest deler regenerador que s'encomana a tots els homes que hi viuen, és a dir, aquesta voluntat d'història futura. No és la història que ens han contat, sinó la història que nosaltres volem escriure No és el culte als morts, sinó el culte als fills que encara han de venir”.

Precisament per això enguany hem de subratllar la preocupació per la situació econòmica i social, que genera exclusió, pobresa i desigualtats, que priva d'oportunitats a una generació sencera, que provoca el deteriorament dels serveis públics i les bases de l'Estat del benestar que defineix el model social europeu a la construcció del qual han dedicat tants esforços moltes generacions. La Diada ha de ser també, doncs, una oportunitat per denunciar les polítiques d'austeritat ultrancera que guien els governs de Catalunya i Espanya, seguint els dictats de la democràcia cristiana alemanya i l'orientació liberal-conservadora de les institucions europees i de la majoria dels governs dels Estats membres, per reclamar una profunda reforma fiscal en el nostre país, una nova regulació dels mercats financers, la desaparició dels paradisos fiscals, i un veritable govern econòmic europeu capaç de desenvolupar una estratègia de relançament econòmic i de creació d'ocupació.

Però sens dubte la celebració de la Diada Nacional estimula de forma ben especial el debat sobre els nous objectius nacionals i d'autogovern, un debat obligat després de la sentència del Tribunal Constitucional que va alterar l'Estatut votat per la ciutadania, i la necessitat de millorar el finançament i d'acabar amb l'escàs respecte del caràcter plurinacional, pluricultural i plurilingüístic d'Espanya, i l'amenaça de recentralització apuntada per determinades polítiques del govern del PP.

L'alteració el 2010 d'allò que els catalans havien decidit el 2006 obliga a que qualsevol proposta de nou encaix entre Catalunya i la resta d'Espanya hagi de ser sotmesa a

la ratificació ciutadana. Les mobilitzacions ciutadanes del 2010 contra la sentència del Tribunal Constitucional, de la Diada de l'any 2012 en demanda d'un Estat propi i l'important participació previsible en la Via Catalana cap a la independència convocada amb motiu de la Diada d'enguany, mostren fins a quin punt és necessari trobar una resposta política a un clam ciutadà. Un clam que els socialistes catalans entenem en la mesura que nosaltres també considerem que cal revisar en profunditat l'encaix de Catalunya amb la resta d'Espanya a través d'una important reforma de la Constitució que hauria de ser sotmesa a referèndum.

Massa sovint hem hagut de defensar en solitari que l'exercici del dret a decidir no més era possible a través d'un referèndum o consulta legal i acordat entre les institucions catalanes i espanyoles. Hem afirmat un i altre cop que els camins de la il·legalitat i la unilateralitat no porten enlloc, que Espanya és un Estat democràtic membre de la Unió Europea i que no hi ha dreceres per canviar de forma radical l'encaix entre Catalunya i la resta d'Espanya. Per haver defensat amb fermesa aquest criteri hem estat fortament criticats. Convé recordar-ho avui quan sembla que el govern català finalment accepta els plantejaments que nosaltres hem defensat des del principi. Sempre hem dit que estàvem disposats a treballar per aconseguir la celebració d'una consulta legal i acordada. Aquest segueix essent el nostre compromís.

Claredat, fermesa, diàleg i pacte

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 15.09.13

La Diada 2013 ha demostrat novament que hi ha molta gent a Catalunya que creu que ha arribat l'hora de revisar de forma radical i profunda les relacions amb la resta d'Espanya. Molts volen senzillament trencar, volen la independència que ha estat presentada com a la solució no només a un problema d'encaix nacional sinó com la millor manera de superar la crisi.

D'altres volen una relació singular entre Catalunya i la resta d'Espanya, d'altres una relació federal i encara n'hi han que voldrien un pacte fiscal i garanties suficients per a la nostra cultura i la nostra llengua. Els que s'han mobilitzat de forma més activa estan convençuts que Espanya no vol canviar ni canviarà la seva relació amb Catalunya, i per això ja es plantegen una declaració unilateral d'independència.

SENSE RESTAR LEGITIMITAT A ALTRES POSTURES

Per aquests, la consulta és instrumental, el camí per arribar a la independència, ni més ni menys. Val a dir que aquest intent descriptiu no vol ni menystenir ni restar cap mena de legitimitat a cap de les posicions descrites. Tampoc s'ha d'oblidar que molts que no vàrem participar en la "Via catalana cap a la independència" també volem canviar la relació entre Catalunya i la resta d'Espanya. En la meva opinió, l'alternativa no pot limitar-se a trencar o quedar-nos com estem. ¿Quin dret a decidir tindríem, per

exemple, els que volem solucions federals, si l'opció es limités a triar entre trencar o seguir com estem?

Tot i que sé que és un tema controvertit, jo sóc dels que pensen que no hi ha una sortida ni unilateral ni fora de la legalitat al problema al que ens enfrontem. I per això defenso un pacte de tipus federal, perquè crec que en un Estat democràtic no hi ha solució que no passi pel debat, la negociació, el pacte i, sí, el vot dels ciutadans que han de decidir. I també crec que la millor solució pels Estats plurinacionals com Espanya és de tipus federal. És significatiu a aquest respecte l'editorial de l'influent diari econòmic Financial Times. La qüestió és com arribar-hi.

Ja he dit que respecto i valoro la mobilització de la Diada, però també crec que les mobilitzacions no poden substituir les institucions ni la política, poden i han d'esperonar-les però no substituir-les. Entre d'altres coses perquè només podem demanar responsabilitats als que ens representen i no als que convoquen mobilitzacions o participen en elles.

EL TERMÒMETRE DE LES MOBILITZACIONS

Però, certament, les mobilitzacions són també un termòmetre sobre la insatisfacció al voltant del funcionament de les institucions que tenim i de la qualitat actual de la nostra democràcia. Institucions i partits han de ser ben conscients d'aquesta rellevant interpel·lació ciutadana.

Això també ens ha de portar a la conclusió que, malgrat el rellevant paper que correspon als governs en la cerca de solucions al problema de l'encaix entre Catalunya i la resta d'Espanya, el Parlament no pot restar al marge del procés negociador i, com deia, al final correspondrà a la ciutadania pronunciar-se sobre l'alternativa o alternatives que se li sotmetin a referèndum o consulta.

Sembla haver-se obert una via de diàleg entre els governs de Catalunya i Espanya. De confirmar-se, crec que hem d'alegrar-nos que sigui així, ja era hora! Una negociació requereix de claredat, fermesa, diàleg i pacte. I això està sovint renyit amb l'esgri-

ma i cacofonia declarativa d'uns i altres, també amb dates límit no acordades, i sobretot requereix que els que protagonitzen la negociació no tinguin les mans lligades i no estiguin hipotecats per les posicions més extremes.

AMB EL VOT CIUTADÀ

Hem de ser conscients que en aquests moments els marges de maniobra dels presidents Mas i Rajoy són estrets, i una de les coses que hem de fer els socialistes catalans i també el conjunt dels socialistes espanyols és eixamplar aquests marges de maniobra. I fer-ho amb fermesa, conscients com he dit ja abans en dues ocasions que, finalment, haurà de ser el vot ciutadà el que ratifiqui o no la proposta o propostes que es plantejgin.

I que unes eleccions plebiscitàries, de les que encara ningú ha estat capaç de proporcionar cap exemple, no són substitutives d'un referèndum o consulta. L'Estatut del 2006 va ser un pacte votat pels ciutadans que el Tribunal Constitucional va alterar i, per tant, només pot ser substituït per un altre acord que hagi estat votat pels ciutadans.

EVITAR ELS ERRORS DEL PASSAT

Per això és de gran importància no cometre errors comesos en d'altres processos negociadors: convé que estigui clar l'objectiu a assolir, que estigui ben definit el lideratge del procés i el paper del Parlament en ell, la màxima unitat possible entre les forces polítiques catalanes (i crec que això implica que l'objectiu ha de ser que els ciutadans puguin decidir democràticament sobre el futur de les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya, i no la independència que és només una de les diverses opcions possibles, i recordar sempre que les actuacions unilaterals o il·legals no només no garanteixen els resultats que es persegueixen, sinó que no compten amb el suport majoritari dels catalans), haver calculat de forma el màxim d'objectiva possible les forces de les que disposem, els obstacles a vèncer i l'establiment de les necessàries complicitats a la resta d'Espanya.

DRET A DECIDIR

Cal alertar contra les falses dreceres, contra el simplisme i la simplificació, no només guanyarem a través del compromís emocional sinó també a través d'un debat racional sobre les diverses opcions en presència. El dret a decidir en abstracte no existeix, existeixen procediments democràtics perquè els ciutadans puguin expressar-se lliurement. I això cal fer-ho en el marc de la legalitat, d'unes lleis que, si s'escau, poden ser canviades també a partir del diàleg, la negociació i l'acord entre àmplies majories.

L'exigència ciutadana és enorme, tant dels que es mobilitzen com dels que no, i tots hi hem d'estar a l'altura.

Dialogar, pactar, decidir

EL SIGLO, 23.09.13

¿Es posible que a estas alturas aún haya quien piense que nada debe cambiar en las relaciones entre Cataluña y el resto de España? No es el caso de Alfredo Pérez Rubalcaba y sinceramente deseo, por el bien de todos, que no sea el caso del presidente Rajoy. Nadie debería creer que estamos frente a una calentura que se disipará con el tiempo. Ni consolarse con el retroceso experimentado por CiU en 2012, sin ver el correlativo ascenso de ERC y las CUP. Nadie debería olvidar que en todas las legislaturas del Parlament, excepto en la primera, la suma CiU/ERC alcanza la mayoría absoluta. Nadie debería desdeñar las grandes movilizaciones de 2010 tras la Sentencia del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto con el lema “Som una nació. Nosaltres decidim”, de 2012 con el lema “Catalunya, nou Estat d’Europa” y de la reciente Diada. Tampoco debe obviarse el hecho de que muchos de los que no participamos en la “Via catalana cap a la independència” por no compartir su objetivo final, queremos cambios profundos en la relación entre Cataluña y el resto de España. Y recordar que los presidentes Maragall y Montilla llevaban muchos años advirtiendo del riesgo que hoy sería absurdo negar.

Es difícil saber con exactitud cuántos ciudadanos y ciudadanas de Cataluña desean la secesión, mientras su voluntad no sea contrastada en las urnas en una consulta que el Estado, al menos hasta ahora, no está dispuesto a autorizar. Incluso Patxi López, que se opone al derecho a decidir, escribió en enero de este año en una tribuna de opinión publicada en El País: “No es fácil, efectivamente, explicar desde una perspectiva demo-

crática la negación de una vía por medio de la cual una parte de nuestro territorio institucionalmente definida pueda segregarse de él, si lo demanda de forma nítida y reiterada una mayoría muy cualificada de su población. Así lo han razonado en estas páginas personas tan poco sospechosas de veleidades independentistas como el profesor Rubio Llorente o José María Ruiz Soroa”. Y podríamos añadir nombres catalanes tan destacados como los de Francesc de Carreras o Juan-José López Burniol, absolutamente convencidos de que no hay solución que no pase por una consulta.

De lo que no puede caber duda alguna es que la situación actual no puede mantenerse, y que una tensión creciente sólo puede derivar en un conflicto sin remedio que a todos perjudicaría. Como dijo Javier Pérez Royo: “No se puede pedir a los catalanes que tengan una voluntad política distinta de la que tienen”. Y, nos guste o no, hemos constatado ya que muchos catalanes están hartos.

El rechazo del actual statu quo de amplios sectores de la sociedad catalana estalla a partir de la Sentencia de Tribunal Constitucional sobre el Estatuto, que alteró un texto refrendado por los ciudadanos tras haber sido pactado entre las instituciones catalanas y españolas. Si un nuevo pacto debe sustituirlo, dicho acuerdo debe ser también decidido por el voto de los ciudadanos, para no incurrir en un grave déficit de legitimidad.

Creo que nos encontramos ante tres escenarios posibles: o se abre una perspectiva de reforma constitucional federal que permita a una mayoría de catalanes sentirse cómoda en una España plural y diversa, o se ofrece un trato singular a Cataluña que satisfaga a esa mayoría sin necesidad de reformar el Estado autonómico, o un callejón sin salida nos llevará irremisiblemente más pronto que tarde al tan temido un choque de trenes. Las dos primeras opciones requerirían de un referendo ciudadano y personalmente considero preferible la primera (<http://www.reformafederal.info>). Un Estado democrático de carácter plurinacional como España o se organiza de forma federal, o acabará por no ser viable.

Es absurdo pretender prefigurar hoy el resultado de una negociación tan difícil como la que deben emprender ya las instituciones catalanas y españolas. Deberá hablarse del referéndum o consulta (pregunta, condiciones para organizarlo, consecuencias de

la decisión ciudadana) y también de los contenidos de un eventual nuevo pacto: reconocimiento de las aspiraciones nacionales catalanas, financiación, infraestructuras, aspectos lingüísticos, culturales y educativos, Senado territorial, participación en las instituciones europeas, garantías de lealtad recíproca, etc. Porque la decisión no debería limitarse a elegir entre romper o quedarnos como estamos. Es hora, pues, de dialogar y pactar, porque pronto ha de llegar también la hora de decidir.

Bifurcació

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.09.13

El debat sobre l'orientació política general del Govern celebrat aquesta setmana al Parlament permet extreure dues conclusions políticament molt rellevants. 1) analitzades les [34 propostes de resolució presentades conjuntament per CiU i ERC](#), l'únic que explica per què l'entesa entre CiU i ERC no s'ha traduït fins ara en un govern de coalició és que ERC no deu estar encara al 100% segura que el president Mas mantingui el seu compromís sobre la consulta. 2) s'ha produït una bifurcació en el camí cap a l'exercici del dret a decidir, com ho demostren el contingut i el resultat de les votacions de dues propostes de resolució, una fruit d'una complexa negociació encarregada al president Rigol, que ha comptat amb el suport de [CiU, ERC, PSC i ICV-EUiA](#); i l'altra, votada per [CiU, ERC, ICV-EUiA i la CUP](#), que estableix un termini de tres mesos per decidir pregunta i data d'una consulta a celebrar el 2014, i que pretén portar iniciatives parlamentàries al Congrés sense un acord polític previ amb el Govern d'Espanya.

Tots els grups parlamentaris mencionats estan d'acord amb l'exercici del dret a decidir, però existeix una important diferència en el camí per assolir-lo, mentre els socialistes mantenim la tesi que no hi ha altra via que la de l'acord i, per tant, rebutgem iniciatives unilaterals o il·legals, els altres grups pensen que la millor manera d'assolir un acord és fixant termini i pregunta de forma unilateral i portant iniciatives al Congrés sense haver negociat prèviament que seran aprovades. Un és el camí de la negociació i l'acord, l'altre és un camí que, de forma gairebé inevitable, portarà a la confrontació i, al capdavall, farà impossible l'exercici del dret a decidir a través d'una consulta legal i

acordada. És evident que hi ha qui s'estima més fer plantejaments abocats al fracàs perquè creu que així acumula arguments en favor de les tesis secessionistes.

Sempre he cregut que aquest era el principal motiu d'una gran discrepància de fons: hi ha estratègies per a l'acord i estratègies per a l'enfrontament, estratègies ben diferents per a objectius ben diferents. Mentre hi ha qui vol que es trenquin tots els ponts per demostrar que no hi ha cap mena de tercera via entre la ruptura i el manteniment d'un statu quo certament insostenible, els socialistes treballem per tendir ponts i eixamplar-los perquè puguin transitar-los àmplies majories a Catalunya i a tota Espanya. Estava clar que a partir d'un moment determinat no podríem anar tots en un mateix autobús, perquè el destí final d'uns i altres no era el mateix. Mentre uns volem pactar, d'altres volen trencar. Pels que creuen que el procés cap a la independència no té marxa enrere, els socialistes som un llast insuportable.

Per acabar de complicar les coses, a Madrid també hi ha qui prefereix l'enfrontament al pacte, perquè estan convençuts que el guanyaran i així podran mantenir immutable un Estat incapaç d'acollir les aspiracions nacionals i d'autogovern dels pobles que l'integren.

Malgrat això, i encara amb més motiu, molts seguirem treballant pel pacte, perquè el camí de l'enfrontament té uns costos que ni Catalunya ni Espanya estan en condicions d'assumir. Propostes no falten, les dels socialistes, les dels federalistes i moltes d'altres com les de Josep Antoni Duran Lleida.

La vía del diálogo

ABC, 3.10.13

Nadie en su sano juicio puede sostener que no deben introducirse cambios sustanciales en las actuales relaciones entre Cataluña y el resto de España. Somos multitud quienes lo pensamos en Cataluña, muchos incluso desean la independencia, y no pocos en España son conscientes de que así no podemos seguir.

En un estado democrático, miembro de la Unión Europea, es impensable que una modificación significativa de la organización territorial interna pueda hacerse de forma ilegal o unilateral por una de las partes que lo integran. Sólo el diálogo, la negociación y el pacto pueden conducir al necesario acuerdo. Aunque algunos pretendan desconocerlo, no sólo la independencia, sino las vías y los contenidos de su materialización deben ser acordados. No hay atajos ni vías alternativas. Aunque no puedan trasladarse de forma mecánica a nuestro caso, Canadá y el Reino Unido, con respecto a Quebec y Escocia, demuestran hasta qué punto el principio democrático está sujeto a la legalidad y la alteración de las reglas y, con mayor motivo, de las fronteras debe ser acordada entre las instituciones representativas y sometida al veredicto ciudadano.

En esta situación, la propuesta del PSC va abriéndose paso como la única capaz de dar respuesta a las legítimas demandas de la mayoría de los catalanes: profundización del autogobierno, financiación justa y reconocimiento de las aspiraciones nacionales de Cataluña, que pretendemos conseguir a través de una reforma constitucional federal.

Sólo el diálogo, la negociación y el pacto nos pueden sacar del callejón sin salida en el que nos han metido la cerrazón de unos y el radicalismo de otros. Finalmente la decisión debe ser de los ciudadanos de Cataluña, pues estamos hablando de sustituir un acuerdo en forma de Estatuto votado en referéndum y luego temerariamente alterado por el Tribunal Constitucional, y también de todos los españoles, pues lo que España deba ser en el futuro no puede ser decidido sin ellos.

Per un nou pacte, no al xoc de trens

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.10.13

No em cansaré d'alertar contra el xoc de trens. Sóc militant de l'acord i del pacte. Sí, no només no em fan fàstic les terceres vies, sinó que les trobo infinitament millors que el xoc de trens. I no n'hi ha prou amb no atiar el foc, aquest incendi l'hem d'apagar entre molts. En un moment en que, com deia l'editorial de La Vanguardia del passat dia 9 "la fascinació pel xoc frontal sembla irresistible". Uns i altres incapaços d'entendre les raons de l'adversari, preguntant a tothom de quin costat està, fent llistes de partidaris i adversaris, mesurant el grau d'adhesió a les seves tesis, menyspreant els tebis, desconeixent que les identitats no són homogènies ni poden imposar-se, que cal respectar-les i compartir-les. Uns i altres, carregats d'eslògans i de banderes, convençuts de guanyar, han decidit que és l'hora d'imposar una única raó, la seva. Uns i altres comparteixen l'error de càlcul de pensar que ha arribat el moment, ara o mai diuen. Uns i altres s'equivoquen també en creure's els més forts: sobrevaloren les pròpies forces i menystenen les de l'adversari. Han decidit que és el moment d'acabar amb l'etern empat entre una Espanya incapaç de culminar l'homogeneïtat nacional que defineix els Estats-Nació i una Catalunya incapaç d'assolir la independència. Uns i altres, en comptes d'assajar fórmules federals que farien possible conciliar interessos diferents, compartir identitats, assegurar respecte a la diversitat i construcció d'un projecte comú, autogovern i govern compartit; estan decidits a imposar de grat o per força el seu dogma. Si se'n sortissin, tots en resultaríem perjudicats fos quin fos el resultat de la batalla. No vull, molts no volem ser, hostatges de la seva querella, sabent com sabem que els pacifistes acostumen a ser les primeres víctimes dels conflictes.

Afortunadament hi ha moltes veus que parlen des del sentit comú i l'experiència. I no només veus socialistes com les de Rubalcaba, Jáuregui o Pere Navarro. També veus com les de Joan Coscubiela al Congrés dels Diputats que el dia 8, en el debat sobre la moció presentada pel grup mixt sobre mesures per permetre el dret d'autodeterminació dels pobles va dir (la traducció al català és meva): “Per acordar aquestes noves formes de relació o de separació, la decisió i la seva articulació han de ser fruit d'un procés pactat a nivell de tot l'Estat. Aquí no hi entra cap unilateralisme, ni els que volen la imposició de l'estatu quo petrificat, ni el seu revers, el dels que creuen que és possible un canvi imposat o unilateral”. No es pot ser més clar.

Necessitem treballar per a l'acord perquè el cost de l'enfrontament és insuportable. Personalment estic convençut que així no podem seguir, que hem de substituir l'Estatut del 2006 alterat pel Tribunal Constitucional després que el votessin els ciutadans i ciutadanes de Catalunya per un nou pacte que també haurà de ser referendat per la ciutadania, com també ho estic que la independència seria perjudicial pels catalans i pel conjunt dels espanyols. Benvingudes les idees i les propostes en favor d'un nou acord. Espero que àmplies majories acabin convençudes de la bondat d'un nou pacte abans que un conflicte sense sortida ens acabi perjudicant a tots.

Guanyar temps... o perdre'l

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 28.10.13

¿Per què estic convençut que el 2014 no es farà la consulta? Perquè crec en la paraula del president Mas quan va dir que no la convocaria sense l'autorització de l'Estat, i estic convençut que el govern del PP no l'autoritzarà. Mirem la realitat de cara, si Mariano Rajoy no ha deixat que el president Mas adrecés unes breus paraules protocol·làries a uns convidats estrangers al Palau de Pedralbes, ¿com podem creure que autoritzarà la consulta?

El president Mas va ser rotund: sense autorització no hi haurà consulta i la forma a través de la qual els ciutadans hauran de fer sentir la seva veu a les urnes serà a través d'unes eleccions al Parlament que serien qualificades de "plebiscitàries". Ningú no sap ben bé què vol dir això d'unes eleccions plebiscitàries (va dir Duran a 8TV), però sembla que la intenció seria la d'assegurar una majoria parlamentària que pogués aprovar una declaració unilateral de sobirania. Una declaració que seria un brindis al sol a menys que països rellevants (els més importants de la Unió Europea i els que tenen dret a veto en el Consell de Seguretat de les Nacions Unides) estiguessin disposats a donar-la per bona. I hi ha qui diu que, en tot cas, la declaració unilateral de sobirania permetria seguir guanyant temps si els seus efectes quedessin suspesos mentre els ciutadans no poguessin ratificar-la en referèndum... que hauria d'autoritzar l'Estat.

Val a dir que el president Mas va ser del tot sincer quan va dir que l'anomenat procés de transició nacional ens portaria a “terra incògnita”. I també era conscient que el que anomenava “procés de transició nacional” o, de forma abreviada, “el procés”, requeria del suport d’una “majoria extraordinària”. Precisament per obtenir aquesta “majoria extraordinària” va convocar unes eleccions anticipades. De forma sorprenent, després de comprovar que la ciutadania no sols no li havia proporcionat la majoria extraordinària que ell demanava sinó que CiU va perdre dotze escons, no va modificar el seu full de ruta i, fent com si res, es va posar en mans d’Oriol Junqueras. De fet, CiU està gestionant una derrota política i l’únic que sembla guiar les seves actuacions és guanyar temps. Guanyar temps confiant probablement en la recuperació econòmica i en el fet que el PP perdi les properes eleccions generals o, almenys, perdi la majoria absoluta.

Perquè, en efecte, només en un escenari polític diferent a nivell de tota Espanya es podrà negociar una consulta i/o un nou pacte que pugui ser sotmès al vot de la ciutadania. En un Estat democràtic membre de la Unió Europea és impensable una alteració de les fronteres o una reforma en profunditat del sistema institucional que no passi per un procés de negociació i acord. No hi ha dreceres unilaterals o il·legals. I això ho sap el president Mas.

Potser per això, el president Mas vol guanyar temps. Vegem-ho. Cal recordar que el punt 4 de l’annex 1 (‘Procés de convocatòria de la consulta sobre el futur polític de Catalunya’) de l’anomenat ‘Acord per a la transició nacional i per garantir l’estabilitat parlamentària del govern de Catalunya’ subscrit entre CiU i ERC el desembre del 2012 establí com a objectiu: “Obrir un procés de negociació i diàleg amb l’Estat espanyol per a l’exercici del dret de decidir que inclogui l’opció de convocar un referèndum, previst en la llei 4/2010 del Parlament de Catalunya, de consultes populars per via de referèndum. En aquest sentit, s’estableix el compromís de formalitzar la petició dins del primer semestre del 2013” (el subratllat és meu). És obvi que aquest termini no es va complir i probablement per això no s’ha pogut aprovar el pressupost de la Generalitat d’enguany. Aquest primer incompliment seriós explica que ERC hagi supeditat el seu suport als pressupostos de la Generalitat pel 2014 a la fixació d’una data i una pregunta per a la consulta, i que el president Mas no hagi tingut altre remei que acceptar-ho. Un altre any sense pressupost seria inacceptable.

Fixada la data i la pregunta i amb l'acord pressupostari tancat, probablement el president Mas intentarà que ERC entri al govern, esmenant així l'error de començar una legislatura sense una majoria i un govern prou sòlids després de no haver obtingut la majoria extraordinària que es pretenia. Ja veurem què decideix finalment Oriol Junque- ras. També s'intentarà per part de CiU que ERC accepti formar part d'una candidatura conjunta a les eleccions europees. Així CiU s'estalviaria una probable derrota, es convertirien les eleccions europees en un succedani de la consulta i, novament, es guanyaria temps. Tot això tensionarà encara més les relacions entre CDC i UDC.

El president es va comprometre a fixar data i pregunta abans d'acabar l'actual període de sessions i des d'ERC s'afirma que serà abans del 15 de desembre (“I els diputats del PP embogiran”, va dir Joan Tardà). Els socialistes ja vàrem dir que enteníem que això era un error per una raó ben senzilla: és obvi que la fixació unilateral d'una data i una pregunta impossibilita qualsevol negociació amb l'Estat. ¿Precisament el que cal negociar és la pregunta! No té cap sentit portar al Congrés dels Diputats iniciatives sobre la consulta sense haver-les acordat abans amb el govern d'Espanya, que, recordem-ho, té el suport d'una majoria absoluta al Congrés dels Diputats i al Senat. ¿Com aprovaran una consulta sobre una pregunta una majoria de diputats que “embogiran” en conèixer-la? Tampoc no té gaire sentit demanar un xec en blanc, és a dir, demanar la transferència de la competència per convocar referèndums. ¿Com volem que l'Estat autoritzi una consulta sense haver acordat abans la pregunta que es vol sotmetre a la ciutadania? ¿Que no dèiem que ho volíem fer com Escòcia? ¿Què és el que van acordar Cameron i Salmond sinó la pregunta? Mirem la realitat de cara, ¿de què serviria portar iniciatives al Congrés si estan condemnades de bell antuvi al fracàs perquè no han estat negociades prèviament? ¿Repetir l'experiència del ‘pla Ibarretxe’ del que avui ningú no se'n recorda? Bé, serviria per guanyar temps. I per augmentar la tensió, per sobreescalfar l'ambient, per impedir qualsevol “tercera via” (cosa en què Mas i Rajoy estan absolutament d'acord) i, de retruc, dificultar encara més qualsevol tipus de negociació seriosa sobre la consulta.

Perquè, al final, sembla que no es tracta de fer la consulta; del que es tracta és fer que CiU guanyi temps. Però estic convençut que els catalans, en canvi, perdem el temps si renunciem a cercar un nou pacte que ens permeti sortir del cul de sac al que

uns i altres ens han abocat (“Estem atrapats”, va dir Duran), si renunciem a construir una tercera via que eviti un xoc de trens en el que tots tenim tant a perdre. Això és el que intenten Pere Navarro i Alfredo Pérez Rubalcaba amb la nostra proposta de reforma constitucional federal.

Sin acuerdo no hay consulta

ABC, 31.10.13

Aunque el debate público catalán gire obsesivamente alrededor del tema de la consulta y sea cual sea la opinión que se tenga al respecto, parece claro que no habrá consulta el año que viene. El president Mas fue especialmente rotundo cuando dijo que no convocaría una consulta sin la autorización del Estado, y no parece que el Gobierno del PP, que ni siquiera permite al president a dirigir unas breves palabras a unos invitados extranjeros en el propio Palau de Pedralbes, vaya a autorizarla.

Las actuaciones que CiU y ERC tienen programadas para obtener la autorización para celebrar la consulta no sólo no prosperarán, sino que parecen pensadas para garantizar su fracaso. ¿Qué sentido tiene llevar al Congreso de los Diputados cualquier iniciativa que no haya sido previamente negociada con el Gobierno del PP, que goza del apoyo de una mayoría absoluta de la Cámara? ¿En qué cabeza cabe una negociación sobre la consulta si se fija de antemano y de forma unilateral la pregunta? ¿Cómo se pretende que el Estado transfiera a la Generalitat la capacidad de convocar referendos sin haber acordado antes su contenido?

Por si hubiera alguna duda, el diputado de ERC, Joan Tardà, que parece conocer la pregunta que CiU y ERC quieren formular, ha avanzado que «cuando los diputados del PP la conozcan, enloquecerán». No creo que sea ese el mejor camino para obtener la autorización del Estado para celebrar la consulta. ¿Acaso olvidamos que fue precisa-

mente el acuerdo sobre la pregunta entre los Gobiernos de Londres y Edimburgo lo que permitirá votar a los escoceses en 2014?

Para cambiar la estructura interna y más aún las fronteras de un Estado democrático miembro de la Unión Europea no hay otra vía que la negociación y el acuerdo. No hay atajos unilaterales o ilegales. Por eso los socialistas nos hemos comprometido a una reforma constitucional federal sobre la que los ciudadanos se deberán pronunciar con su voto.

No als fracassos garantits

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 14.11.13

Els socialistes de Catalunya estem convençuts que el futur del nostre país està en mans dels nostres conciutadans i conciutadanes, que són ells i elles els que han de decidir col·lectivament sobre el seu futur. Crec que aquest és un criteri àmpliament compartit i que gaudeix d'un suport parlamentari molt important, ja que supera els 2/3 de la Cambra catalana. Dit això, seria absurd negar que hi ha qüestions que ens separen a uns i altres partits, tant sobre l'objectiu final a assolir com sobre com arribar-hi. Mentre hi ha partits que volen la independència de Catalunya, els socialistes volem que Catalunya se senti còmoda en una Espanya federal, tan còmoda com l'Estat lliure de Baviera se sent dins la República Federal d'Alemanya. Mentre hi ha partits que consideren que es pot convocar una consulta sobre la independència sense acordar-la prèviament amb les institucions de l'Estat, els socialistes defensem la celebració d'una consulta legal i acordada rebutjant qualsevol iniciativa unilateral que creiem condemnada al fracàs.

Per això vàrem donar suport al 'document Rigol' quan va ser presentat al Parlament i, en canvi, vàrem rebutjar la proposta presentada conjuntament per CiU, ERC, ICV-EUiA i la CUP. I no ens hem cansat de repetir que fixar de forma unilateral la data del 2014 per celebrar la consulta dificulta enormement qualsevol negociació i corre el risc de generar una immensa frustració en molts ciutadans i ciutadanes del nostre país.

És per tot això que hem anunciat que no donarem suport a cap iniciativa que no hagi estat prèviament negociada i acordada amb el govern d'Espanya. Nosaltres no volem per a Catalunya ni un xoc de trens ni un carreró sense sortida. En un Estat democràtic membre de la Unió Europea és impensable un canvi de fronteres o una transformació profunda de la seva estructura territorial que no sigui fruit d'un acord. Nosaltres no volem avalar iniciatives condemnades al fracàs perquè no considerem convenient que Catalunya reproduïxi els errors del 'pla Ibarretxe'.

Creiem que mentre CiU, ERC, ICV-EUiA i la CUP diuen que es volen carregar de raons, l'únic que fan a la pràctica és carregar-se les possibles solucions. Portar propostes al Congrés dels Diputats sense haver-les negociat i acordat prèviament, és anar a una derrota segura. ¿O és que algú s'està oblidant que el PP té majoria absoluta a les Corts Generals? No es pot demanar l'autorització per convocar consultes sense haver negociat, primer a Catalunya, i després amb els partits i les institucions de l'Estat, la data, el contingut de la pregunta i el marc legal per formular-la.

Si s'obliden aquestes premisses bàsiques serà impossible que els catalans puguin decidir legalment sobre el seu futur. Emplacem un cop més els presidents Mas i Rajoy a negociar i estem disposats a ajudar-los en la difícil tasca de trobar una solució. Segur que Pere Navarro, Alfredo Pérez Rubalcaba, Josep Antoni Duran Lleida, Miquel Roca i Felipe González poden fer-hi contribucions decisives. L'alternativa a un acord és un fracàs col·lectiu que no ens podem permetre.

La responsabilidad del PP

EL SIGLO, 25.11.13

Hace pocos días el ministro de Hacienda, Cristóbal Montoro, hacía una afirmación contundente: “Cataluña va a sacar a España de la crisis”. Coincido plenamente con él y me permito añadir una reflexión que me gustaría fuese compartida por muchos: lo que más conviene a España es una Cataluña que se sienta respetada y cómoda en ella, y que pueda desarrollar sin cortapisas su enorme potencial económico en beneficio de los catalanes y de todos los españoles.

Siendo Cataluña una sociedad plural, basta con analizar de la forma más objetiva posible resultados electorales, encuestas y movilizaciones ciudadanas para comprobar que una amplia mayoría de catalanes muestra una significativa insatisfacción con respecto al actual statu quo, y resultaría temerario desconocer que una porción relevante de los catalanes considera que sólo la independencia colmaría sus aspiraciones.

Creo que el PP no calibró los efectos que podría llegar a tener la percepción del fracaso de la vía estatutaria que podría generar una Sentencia del Tribunal Constitucional que, aunque afortunadamente no satisfizo las aspiraciones de quienes recurrieron el Estatuto, particularmente las demandas del propio Partido Popular, sí alteró lo que los ciudadanos habían sancionado en las urnas. Y el pacto que debe sanar esa herida, deberá ser también votado por los ciudadanos.

El PP hizo bandera de su oposición al Estatuto, recogió firmas en toda España para promover un imposible referéndum y, desde el gobierno, ha desarrollado una política de claros componentes recentralizadores y hostil en temas tan sensibles como la educación y la lengua a través de la LOMCE o del acuerdo de denominar ‘lengua aragonesa propia del área oriental’ a la variedad del catalán hablada en Aragón.

Es sencillo establecer una correlación directa entre el incremento del independentismo en Cataluña con políticas hostiles con respecto a las aspiraciones mayoritarias de los catalanes. ¿Es casualidad que los mayores ascensos electorales de ERC se produzcan en períodos de gobierno del PP? Basta con ver los resultados obtenidos por ERC en las elecciones generales de 2004 o los que hoy anuncian todas las encuestas en Cataluña. Así pues, no puede sorprender que muchos analistas consideren que algunas orientaciones políticas del PP son una verdadera fábrica de independentistas.

No pretendo en absoluto que el PP cambie de principios ni que renuncie a sus ideas. Pero sí querría apelar a su patriotismo. El mejor servicio a España y a su unidad es hoy demostrar capacidad de integración. Y nadie puede negar que nos enfrentamos a un profundo y extendido malestar catalán que hasta hoy no ha recibido una adecuada respuesta política. Los socialistas de toda España hemos convenido que la mejor respuesta tanto a las insuficiencias del Estado de las Autonomías como a las demandas de mejor autogobierno surgidas en Cataluña es impulsar una reforma constitucional federal. Una reforma que, naturalmente, solo puede abordarse desde una voluntad de renovar el consenso de 1978, un consenso en el que el PP debe participar. Lógicamente estamos dispuestos a escuchar y a estudiar otras propuestas, pero no aceptaremos, por imposible y por puro sentido común, la negación del problema. Apelo, pues, al patriotismo, y también a la inteligencia del presidente Rajoy. A él corresponde la máxima responsabilidad de abrir espacios para el diálogo. Alfredo Pérez Rubalcaba y Pere Navarro han avanzado propuestas y, sobre todo, su disposición a colaborar en la búsqueda de soluciones. También podríamos contar con la inestimable ayuda de Josep Antoni Duran Lleida, Miquel Roca o Felipe González. Y me gustaría también añadir nombres señeros de la derecha española, que seguro que los hay. Pero, repito, la principal responsabilidad corresponde al presidente del Gobierno.

Espero que más temprano que tarde, el president Mas reconozca que se ha equivocado de estrategia. Que no puede fiarlo todo a una consulta que hasta ahora se ha visto incapaz de acordar. No va a haber consulta sin acuerdo. No puede haberla. No habrá solución unilateral y, aún menos, ilegal. Centrémonos, pues, en lo fundamental: abramos líneas de comunicación, de diálogo, de negociación y acuerdo. Tendamos puentes y aislemos a quienes quieren dinamitarlos. Premiemos las propuestas en positivo y censuremos a quienes solo buscan el conflicto. Solo así podremos avanzar y demostrar a una gran mayoría de los catalanes y de los españoles de que juntos podemos hacer cosas importantes: salir de la crisis, mantenernos con cabeza alta en Europa y garantizar un modelo social solidario. Fuimos capaces de superar diferencias aparentemente irreconciliables en 1978. ¿No seremos capaces hoy de volver a hacerlo? ¿Negaremos a las generaciones más jóvenes la oportunidad que a nosotros nos han brindado los últimos 30 años? A ese esfuerzo los socialistas contribuiremos en cuanto haga falta.

Raons de fons

EDITORIAL DE LA FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS, 10.12.13

La Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, la gran manifestació subsegüent, i el resultat de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre d'aquell any, van obrir el camí al que el president Mas va anomenar en el seu discurs d'investidura “procés de transició nacional”. S'obria així una nova etapa de contorns imprecisos, en la que l'assoliment d'un “pacte fiscal en la línia del concert econòmic” va ser proclamada formalment com a fita irrenunciable a través de les conclusions d'una Comissió parlamentària d'estudi. En constatar de bell antuvi la dificultat de la negociació d'aquest pacte fiscal i el gran impuls de la reivindicació independentista amb motiu de la gran manifestació de la Diada del 2012, el president Mas convoca unes eleccions anticipades, reclamant una majoria extraordinària per fer efectiu el “dret a decidir” dels catalans. Lluny d'avançar, CiU va retrocedir dotze escons.

És evident que l'estroncament de la via estatutària havia d'erosionar el projecte nacional del socialisme català. Per això, el setembre de 2010, com a portaveu del Grup Socialistes-Ciutadans pel Canvi, vaig publicar un article a la revista “Activitat parlamentària” que portava el títol “[Després de la sentència, federalisme](#)”, en el que, entre d'altres coses, deia: “Els socialistes afirmem, sense dubtar-ho un instant, que la nostra opció és la defensa del contingut íntegre de l'Estatut i de desplegar en plenitud el seu potencial d'autogovern, i exigim la lectura àmplia, generosa, conseqüent i fidel del pacte constitucional de 1978 per impulsar l'evolució federal de l'Estat de les autonomies. La nostra opció continua essent reforçar el pacte constitucional de 1978, sense renun-

ciar a una futura reforma de la Constitució per dotar-nos d'un Senat federal i reconèixer de forma clara la plurinacionalitat de l'Estat. La nostra opció continua essent participar activament des de Catalunya en la construcció d'aquesta Espanya plurinacional que es reconegui i es respecti a si mateixa en la seva diversitat”.

A les eleccions del 2012 els socialistes catalans, encapçalats per Pere Navarro, vàrem presentar un programa en el que ens comprometíem a impulsar una reforma constitucional federal, i adoptàvem el “dret a decidir” com a reivindicació, que calia verificar a través d'una “consulta legal i acordada”.

L'any 2013, l'aposta federal renovada del PSC comença a donar fruits en forma de reflexió pròpia en el document [“Per una reforma constitucional federal”](#) de la Fundació Rafael Campalans i, el que és encara més rellevant, en connexió amb reflexions semblants de la [Fundación Ciudadanía y Valores](#), la [Fundación Alfonso Perales](#) (think tank de l'influent socialisme andalús), dels socialistes [valencians](#), [aragonesos](#) i de les [Illes](#). Finalment i gràcies a l'esforç i tenacitat de Pere Navarro, a la intel·ligència política d'Alfredo Pérez Rubalcaba i al tarannà integrador de Ramón Jáuregui, els socialistes de tota Espanya acorden a Granada el document [“Hacia una estructura federal del Estado”](#) i la declaració [“Un nuevo pacto territorial: la España de todos”](#), que assenyalen el punt de trobada de tots els socialistes sobre la necessària reforma constitucional federal.

Mentre els socialistes renovaven plantejaments i acordaven full de ruta, els partits sobiranistes aprovaven al Parlament l'anomenada [“Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya”](#), que va ser immediatament recorreguda pel Govern d'Espanya davant del Tribunal Constitucional. Posteriorment, i a instàncies del PSC, el Parlament va aprovar, amb un suport encara més ampli, la resolució sobre [“la iniciació d'un diàleg amb el Govern de l'Estat per a fer possible la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya”](#).

Malauradament, el diàleg entre els Governos de Catalunya i Espanya, que ha desencallat els problemes de tresoreria derivats de la difícil situació econòmica del govern català, no ha estat capaç, en canvi, d'abordar la qüestió de la consulta. En resposta a

aquest bloqueig, els partits sobiranistes pretenen fixar unilateralment la data, la pregunta i el mecanisme legal per a celebrar la consulta abans d'acabar l'any 2013. El PSC s'ha desmarcat d'aquesta opció en considerar que està condemnada al fracàs. També cal assenyalar la dificultat per acordar una pregunta en un escenari en què hi ha partits que equiparen el “dret a decidir” amb un mecanisme per assolir la independència, mentre altres consideren que es pot verificar un canvi d'estatus en les relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya que no passi necessàriament per la independència.

La posició política del PSC, contrària als fronts, és absolutament autònoma tant respecte d'aquells que han arribat a la conclusió que el futur de Catalunya no pot ser altre que separar-se de la resta d'Espanya i esdevenir un Estat independent, com d'aquells que consideren que no cal ni convé modificar l'actual status quo. El PSC vol canvis sense trencar, ni es resigna a l'immobilisme ni vol afavorir un procés secessionista que dividiria els catalans, afebliria a Catalunya i a la resta d'Espanya i tindria uns costos de transició insuportables.

El PSC és un partit catalanista, compromès amb les llibertats nacionals de Catalunya i el seu autogovern, i és un partit federalista, que predica i practica la fraternitat amb la resta de pobles d'Espanya, d'Europa i del món. No hauria d'estranyar ningú, doncs, que el PSC no doni suport a la independència ni a processos guiats per la lògica de l'enfrontament i la separació. El Consell Nacional del PSC ha aprovat enguany dues resolucions ben clares el respecte, l'una aprovada el [14 de juliol](#) i l'altra aprovada el [proppassat 17 de novembre](#).

El nostre compromís federalista no és conjuntural, respon a arrels històriques i a conviccions ben arrelades, de les que us ofereixo quatre raons de fons:

1. El federalisme és coherent amb els nostres valors de fraternitat, solidaritat i internacionalisme.
2. El federalisme evita el xoc d'identitats i la fractura de la societat en funció dels diversos graus d'autoidentificació nacional, garantint millor la unitat civil del poble de Catalunya.

3. El federalisme s'ajusta perfectament a un món de sobirania compartides i interdependències.

4. El federalisme té com a instruments privilegiats l'acció política democràtica, la negociació i el pacte.

Certament, el federalisme plurinacional, que és el que millor s'escauria a l'Espanya d'avui i al correcte reconeixement de la seva realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística, no és un objectiu fàcil ni serà assolit tan ràpidament com voldríem, però per a nosaltres és infinitament més desitjable que un procés secessionista tant o més difícil, de resultat incert i amb costos inassumibles. Tampoc no acceptem l'immobilisme que, objectivament, només serveix als que volen trencar. I, finalment, som plenament conscients que el nou pacte que haurà de substituir l'Estatut votat pels catalans i les catalanes, i alterat després pel Tribunal Constitucional haurà de ser referendat també per la ciutadania amb el seu vot.

La pregunta, un nyap

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 14.12.13

La meva opinió sobre la consulta és de sobres coneguda i coincideix amb la posició del PSC: només hi haurà consulta legal si hi ha acord entre governs, i les consultes il·legals, com tota iniciativa unilateral, no porten enlloc. Les meves preferències també són conegudes: ni vull seguir així (és a dir, sense esmenar el dolor de la sentència del TC, sense que es reconegui la singularitat nacional catalana i sense un pacte fiscal just) ni vull trencar amb la resta d'Espanya. Per això s'ha d'impulsar una reforma constitucional federal que sigui sotmesa al vot dels catalans i del conjunt dels espanyols.

Dit això, i estant convençut que la consulta acordada pel president Mas amb quatre grups parlamentaris no se celebrarà, i que la petició de la transferència a la Generalitat de la competència de convocar referèndums serà rebutjada, perquè el Congrés dels Diputats no accedirà a una demanda que té com a objectiu qüestionar els articles 1.2 i 2 de la Constitució espanyola, no crec que sigui una pèrdua de temps analitzar la pregunta que pretén sotmetre's a referèndum.

La 'pregunta encadenada', així la va descriure Oriol Junqueras, no és clara i inclusiva, com va dir Artur Mas, sinó més aviat confusa i fraudulenta, com va escriure Joaquim Coll, per les següents raons:

1. La primera pregunta no és “clara, succinta i inequívoca”, com exigeixen el sentit comú i la vigent llei catalana de consultes populars per via de referèndum. Preguntar sobre la voluntat que Catalunya sigui un “Estat” sense explicitar quina mena d’Estat es pretén construir no és prou clar. I no fa falta més prova que la pregunta no és inequívoca que el fet que els seus autors s’han vist en la necessitat de formular-ne a més una altra.

2. El fet que només es pugui respondre a la segona pregunta si s’ha votat ‘sí’ a la primera, condiciona el vot dels ciutadans. Hi podria haver persones que acabin votant ‘sí’ a la primera pregunta encara que no hi estiguin d’acord, per poder votar ‘no’ a la segona. Crec que això ja desqualifica per si sol el sistema de ‘pregunta encadenada’ que, amb raó, no s’ha produït enlloc del món.

3. Una consulta no és una enquesta. Privar del dret al vot els que no hagin votat ‘sí’ a la primera pregunta és atemptar contra el seu dret democràtic a la participació, ja que en un referèndum està cridat a pronunciar-se tot el cos electoral i no només una part.

S’esmenta el recent referèndum de Puerto Rico en què, certament, es formulaven dues preguntes, ometent sovint que tots els ciutadans podien respondre a totes dues. I per cert, en la segona pregunta es contemplaven tres opcions, mecanisme idoni per donar cabuda a les ‘terceres vies’. Em sorprenen els que diuen que en la ‘pregunta encadenada’ hi cap l’Estat federal encara que no sigui esmentat. Permeteu-me una ironia: més claredat impossible.

Finalment, resulta inaudit que els que han acordat la ‘pregunta encadenada’ defensen opinions diferents pel que fa al recompte. Per a uns, n’hi ha prou amb una victòria del ‘sí’ en la primera i la segona preguntes, encara que en la segona la participació sigui forçosament inferior a la registrada en la primera, perquè els que hagin votat ‘no’ a la primera en queden exclosos. Així, teòricament n’hi hauria prou amb un vot afirmatiu a la segona pregunta del 26% del total de votants perquè guanyi el ‘sí’ a la independència. Mentre que per a altres, la victòria de la independència requeriria un vot afirmatiu a la segona pregunta del 50%+1 del total de votants, cosa més raonable.

És possible que els mateixos autors de la proposta, conscients que no té cap possibilitat de verificar-se en la pràctica, no s'hi hagin esforçat gaire. Però això és un flac favor a la causa que diuen defensar.